

UJ KELET

ESZAK-POLITIKAI-KRITIKAI

Az angol mandátum

Amit a népek megélnék, história az, de az is történelmi átélés, amit megálmodnak. Kétezer esztendő óta álmodnak eljövendő megváltásukról a zsidók és minden történelmi elményük között ez volt a legtörténelmibb. Érzéseik és gondolataik és akarásaik minden realizációját ebbe az álomba szőtték be a galut ho-szu áloméjszakáján. Az álomból ime valóság lett. Világiasztó szavak hívják álmainak esodaországába a zsidóságot. Széles kaput nyitottak a judeai hegyek és nem kell attól félni, hogy a lakatja barátságosan csörömpöléssel lecsapódik. A kitért kapuszárnyakat Anglia fogja és erős marokkal fogja.

Az angol delegáció elkészítette a palesztinai mandátum tervezetét és most már a Népszövetség nagytanácsának akaratán mulik, hogy az országépítés Anglia irányítása mellett megindulhasson. A Népszövetség nem k-resztezheti Anglia szándékait, mert ő ruházta Angliára a palesztinai mandátumot és semmi oka sincs arra, hogy a vállalt feladatot megnehezítse.

A tervezet belső értékéről lehetnek eltérők a vélemények, lehetséges, hogy a nagy hatalmak szívesebben veszik, ha Anglia szűkebbre szabja meg hatáskörét és az ezzel összefüggő hatalmat, viszont a zsidóság keveset fogja, ami rávonatkozik. Mindenesetre igaz, hogy a tervezetben a Balfour féle nyilatkozat erőteljes kicsengését kell értékelni legelső sorban és állásfoglalásának következetes ségért Anglia csak tiszteletet érdemel.

A tervezet egy alapvető deklarációval kezdődik. Anglia és természetesen a mandátumot adó Népszövetség is elismeri a történelmi kapcsolatot a zsidó nép és Palesztina között és erre alapítja azt a jogot, amely Palesztinát nemzeti otthonul a zsidóságnak biztosítja. Anglia tehát elébe vág annak a lehetőségnek, hogy a zsidók nemzeti törekvésebe más motívumokat kevertessenek az elfogultabb irányzatok. Nem érzelmi okok, hanem történelmi kényszerűségek itélték Palesztinát a zsidóságnak.

A tervezet huszonhét szakasza között a második és a negyedik a legfontosabb. A második szakasz arra kötelezi Angliát, hogy olyan politikai, közigazgatási és gazdasági feltételeket teremtsen Palesztinában, amelyek a zsidó nemzeti otthon felépítését lehetővé teszik. A negyedik szakasz a cionista nemzeti szervezetet közjogi szervezetnek ismeri el. A cionista szervezet nemcsak tanácsadó szerve lesz a palesztinai kormányzatnak, de részben kormányzati szerve is, mert a tervezet a kormánnyal való együttműködést is hangsúlyozza. A mandátum tehát nem csupán Anglia helyzetét tisztázza, de a cionista világszervezetét is, amelyet maga a Népszövetség ruház fel a legmagasabb közjogi fórum erejével és tekintélyével.

De meg kell állapítani, hogy éppen ez a két legfontosabb szakasz nélküli legjobban a szükséges garanciákat. A második szakasz csupán az országépítés feltételeinek megteremtésére kötelezi Angliát, az ország végleges kiépítését Anglia nem vállalja. A delegációban, amely a tervezetet készítette, nyilván az a fel fogás érvényesült, hogy ez a zsidóság kötelessége. A negyedik szakasz elismeri ugyan a cionista organizációt közjogi intézménynek, de hozzáteszi, hogy ebben a minőségben való elismerése a mandatárius hatalomtól függ. Ez annyit jelent, hogy amint a szervezet működésének célszerűsége kérdésessé válik, akkor a reáruházott hatáskörtől a mandatárius hatalom megfoszthatja. Nem kétséges, hogy ez csak akkor következhetik be, ha a cionista szervezet az országkiépítésre vonatkozó várakozásokat nem váltotta be teljes mértékben. Anglia tehát szívesen támogatja a zsidóságot, de csak a dol-

gozót. Hajlandó országot adni neki, de csak ha megdolgozik érte. Hatalommal és tekintéllyel ruházza fel a legnagyobb és legnemzetibb organizációját, de csak addig, amíg ilyen organizációt megérdemel. Már pedig, ha egy nép lusta, vagy szűkebbül a nemzeti munkában, akkor sem országot nem érdemel, sem olyan szervezettel, amely nemzeti célokért küzd.

A zsidó nép jövője tehát a zsidó nép munkaakaratától és áldozatkészségétől függ. Ha dolgozni fogunk, Zsidóország a miénk lesz, ha nem dolgozunk, és ha nem építjük ki a legközelebbi esztendőben, akkor örökre elvesztettük.

Dolgozni kell most és áldozni, nem ál-

modozni. Szép dolog az illúzió, de veszedelmes, ha elomlott népek életakarására pókhálón ereszkedik. A zsidó népet nem zibbasztotta meg az ezeréves álom. Messiásvárásába forró életvalóságok lüktettek és ezekből hajnalodott ki a nemzeti pirkadás. A zsidó nép most már nem a virradások észbontóan izgató meglepetéseit várja. Az idők teljességének küszöbén nagy és nehéz munkát követel tőle a saját érdeke, nem álmot. Ha már főírta magát, hát dolgozzon. Most csak ezzel bizonyíthatjuk be az emberiségnek, hogy a történelem nem hiába virrasztotta a zsidó nép hosszú áloméjszakáját és érdemes volt kívánni a nagy ébredést.

Benes római utjának eredményei

Az olasz csehszlovák kereskedelmi szerződés — Benes Nápolyban

— Az Uj Kelet tudósítójától. —

Lugano, febr. 16. Az olasz lapok kimerítően foglalkoznak Benes csehszlovák külügyminiszter római utjának eredményeivel. Benes első sorban a kisantantot érdeklő kérdésekben tárgyalt az olasz kormánnyal. De tárgyalás alá kerültek bizonyos közösérdekű gazdasági kérdések is. A megbeszélések, mint az olasz lapok írják, jó eredményre vezettek, úgyhogy a csehszlovák-olasz kereskedelmi szerződés már biztosítottan tekinthető. Olaszország még egyetlen osztrák utódállammal sem kötött formális kereskedelmi szerződést. A csehszlovák állam

az első, amely szoros gazdasági kapcsolatba jutott az olasz állammal. Az olasz-csehszlovák kereskedelmi szerződés egészen más alapokon nyugszik, mint a francia csehszlovák kereskedelmi szerződés, amely C-ehszlovákiára rendkívül kedvezőtlen. Ez a szerződés ugyanis csak Franciaországnak biztosít előnyöket.

Róma, febr. 16. Benes miniszter meglátogatta Gasparri államtitkárt és Tedesini pápai titkárt. Meglátogatta továbbá Ceretti is. Benes ezután Rómából Nápolyba utazott. Elutazása alkalmával a pályaudvaron megjelent gróf Sforza külügyminiszter.

Starcea ezredes Budapesten

Budapest, febr. 17. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Starcea ezredes, Románia magyarországi követe ma reggel 5 órakor a bukarost-budapesti gyorsvonattal kilenc óra késéssel Budapestre érkezett.

A lengyel alkotmány biztosítja a zsidók jogait

Berlin, febr. 16. A lengyel külügyminiszter egy nyilatkozatban a lengyel zsidóság jogairól beszélt. Elmondotta, hogy az alkotmánytörvény 93. paragrafusában, mely a kisebbségek jogairól intézkedik, biztosítja a lengyel zsidóság jogait is. A 93-ik §. a zsidó közösségek választójogát külön szabályozza.

Sapieha herceg az angol királynál

London, febr. 16. (Damian.) Sapieha herceget a király kihallgatáson fogadta. A lengyel külügyminiszter részletesen ismertette Lengyelország mai politikai, katonai és gazdasági helyzetét. Beszámolt az orosz-lengyel békéről is.

Az angol irónbeszéd

London, február 16. (Damian.) A parlament új ülésszakát a király és királyné jelenlétében a háborúelőtti formások között megnyitották. A trónbeszéd rámutatott a londoni konferencia szükségességére, beszélt az orosz-angol gazdasági tárgyalásokról, India, Egyiptom és Irország ügyeiről, végül pénzügyi és gazdasági kérdésekről.

Portorose után Róma

Berlin, febr. 16. A „Deutsche Allgemeinen Zeitung” római távirata szerint a portorosei konferencia után Rómában fognak tanácskozni a volt monarchia utódállamai. Ez a konferencia valószínűleg márciusban lesz és benne részt vesznek Olaszországban kívül Csehszlovákia, Lengyelország, Románia és Jugoszlávia megköveteltai. A tanácskozásnak nem lesz politikai jellege, kizárólag gyakorlati kérdésekről fognak tárgyalni.

Oroszország garanciákat kér Angliától

London, február 16. Az orosz kormány válaszigjegyzéke megérkezett. A jövő hét folyamán angol minisztertanács a jegyzékkel foglalkozni. A „Daily Herald” egy moszkvai távirat alapján foglalkozik Csicserinnel az angol kormányhoz intézett jegyzékével. Az orosz jegyzék arra kéri az angol kormányt, hogy Anglia is adjon garanciákat Oroszországnak. Az angol kormány ugyanis kikötötte, hogy a szovjetkormány tartózkodjon minden bolsevista propagandától Kisázsiaiban, Perzsiában, Afganisztánban és Indiában. Ehhez a cikkelyhez a szovjetkormány a következő kiegészítő cikkelyt kívánja iktatni: Az angol kormány maga részéről is tartózkodni fog minden szovjetellenes vállalkozástól, propagandától és intézkedéstől úgy Kisázsiaiban, Perzsiában, Afganisztánban és Indiában, mint azokban a most független és önálló államokban, amelyek egykor az orosz birodalomhoz tartoztak. Az angol kormány tartózkodni fog oroszellenes propagandától Németországban, Japánban, Lengyelországban, Romániában, Magyarországon, Csehszlovákiaiban, Bulgáriában, Görögországban és Jugoszláviaiban. A szerződő felek kölcsönösen kötelezik magukat hogy Perzsia, Afganisztán és a török nemzetgyűlés területének függetlenségét tiszteletben tartják.

Gróf Sforza a londoni konferenciáról

Róma, febr. 16. Gróf Sforza olasz külügyminiszter a sajtó képviselői előtt jelentette, hogy a párisi konferencia határozatait véglegesen csak Londonban lehet elintézni. Ott majd kiderül, hogy van-e jóakarát és békülékenység a németekben és a szövetségesekben. A hitelezők érdeke, hogy megegyezzenek az adósokkal. A szenátusban, mint mondotta, szemére rótták, hogy a párisi határozatokkal szemben gyenge optimizmust árul el. Londonban is azt az álláspontot fogja képviselni: nem lehet arra a kényelmes megoldásra helyezkedni, hogy Amerika és Oroszország kihagyható a világ történelmi és gazdasági fejlődéséből.

SAG

árol Bel-
ból jelentik,
r egyes belga
nyobbnennyi-
Ötvenmillió
zandékozik a
textiliparunk
s alapon. A
pában fogja
A gyapotot
or adják át
ral. Az érte
összell fog-
rral, akkori

123 1/2 leva
ancia frank
1251, lira
200-205,
züst 324-
or. 17 1/2.

1/4, London
Svájc 224,
473. Athen
—, Bécs

60, Berlin
k 612 1/2,
—, Kop-
Krisztánia
gráb 430,
na —,

dinár 200,
k 1248 1/2,
1444 1/2,
ocia frank
2, osztr.
lga frank

Szövet-
ég 13-an,
alakuló
ében A
a követ-
Univer-
A. S. E.:
ner stb.,
asztották
Horváth
(. Ellen-
K. A. S. E.)
ki osztály
tséget ki-
ő ülést
a Petőfi
megjelent
pviselni:
ersitate:
ggibbor:
eg nem
entik be

y.
dik met-

odok és
bitől ká-

pótléko-
szokások

iszonyok
hik. tit
vottnak

enrik

Eikészült a palesztinai mandátum-tervezet A mandátum-szerződés szövege

— Az Uj Kelet tudósítójától. —

London, febr. 12. A „Times” és „Jewish Chronicle” közli a palesztinai mandátum szerződés szövegét, amelyet az angol kormány fog a népszövetség elé terjeszteni jóváhagyás végett. A lapokban megjelent szöveg felhivatalos forrásból származik s lehetséges hogy ugy az angol kormány, mint a népszövetség bizonyos változtatásokat fog tenni rajta. Megállapítható azonban, hogy a most közölt szöveg teljesen megfelel annak a tervezetnek, amelyet az angol békedelelegáció a francia kormánnyal történt megegyezés alapján 1920. december 6-án a népszövetség elé terjesztett. Akkor a népszövetség tanácsa elhatározta, hogy a tervezet mindaddig nem tárgyalja formálisan míg a sevesi békeszerződés ratifikálva nincsen. Kérdéses, hogy a népszövetség legközelebbi ülése abban a helyzetben lesz e már, hogy a kérdést tárgyalja.

A nyilvánosságra hozott mandátum tervezethez lapunk más helyén szólunk hozzá. A szerződés bevezetéséből és huszonnégy szakaszból áll. Szövege a következő:

A mandátum megkezdése

„Tekintettel arra, hogy az 1920. aug. 10-én Sevresben aláírt békeszerződés 132-ik szakasza értelmében Törökország a szövetséges nagyhatalmak javára Palesztinára való igényéről és arra való jogairól lemondott; továbbá

arra, hogy az említett békeszerződés 95 §-a szerint a magas békeszerződő felek megállapodtak abban, hogy Palesztina közgazgatása a szövetséges nagyhatalmak között megállapított határokon belül — a 22. § értelmében — egy a nagyhatalmak által megválasztandó mandatáriusra bízatik; továbbá

arra, hogy ugyanezen szakasz értelmében a magas békeszerződő felek megállapodtak, hogy a mandatárius tartozik felelősséget vállalni az eredetileg 1917. november 2-án öf. lésége, az angol királyi kormánya által tett és a többi szövetséges hatalom által elismert deklarációt, amely a zsidó nép számára nemzeti otthont biztosít Palesztinában, ami csak úgy értelmezhető, hogy semmi sem törtenhet, ami befolyásolhatná fennálló nem-zsidó közületek polgári és vallási jogait, vagy pedig ama jogokat és politikai viszonyokat, amiknek a zsidók más országokban már birtokosai; továbbá tekintettel

arra, hogy a zsidó nép hiúsorsosi kapcsolata Palesztinával (historical connection) és a nemzeti otthon újjáépítése ez országban ezzel ténnyé vált; és tekintettel,

hogy a szövetséges nagyhatalmak a brit király öfelségét választották mandatáriussá, továbbá minthogy

a Palesztina-mandátum határozmányai a

következő szövegben formuláztattak és elismerés céljából a népszövetség tanácsa elé terjesztettek és minthogy

öfelsége a brit király a Palesztina fölötti mandátumot elfogadta és vállalta, hogy azt a népszövetség nevében a következő határozások szerint végrehajtsa,

a népszövetség tanácsa az említett mandátum határozatait a következők alapján hagyta jóvá:

A mandátum határozatai

1. szakasz. Öfelsége az angol király, mint a mandátum viselője, jogosítva van a szuverén államot megillető minden kormányhatalmat gyakorolni, amennyiben e mandátum rendelkezései azt nem korlátozzák.

2. szakasz. A mandatárius hatalom felelős érte, hogy az ország olyan politikai, közgazgatási és gazdasági viszonyok közé jusson, amelyek a zsidó nemzeti otthon felállítását, az önkormányzati intézmények fejlődését, valamint Palesztina egész lakosságának fajra és vallásra való tekintet nélkül, polgári és vallási jogait biztosítják.

3. szakasz. A mandatáriusnak a legmesszebbmehető módon kell előmozdítania a helyi önkormányzat kiépülését, természetesen szemelőtt tartva a fennálló viszonyokat.

4. szakasz. Egy megfelelő zsidó képviselő „Jewish Agency” ismertessék el, mint hivatalos testület arra a célra, hogy a palesztinai kormánynak tanácsot és segítséget adjon olyan gazdasági, szociális és egyéb ügyekben, amelyek a zsidó nemzeti otthon felállításának és a palesztinai zsidó lakosság érdekeinek védelmére vonatkoznak.

A cionista szervezet hivatalos képviselőinek ismertetik el mindaddig, míg szervezete és működése a mandatárius hatalom felelősségével nem ellenkezik. A cionista szervezetnek az angol kormánnyal egyetértésben lépéseket kell tennie azért, hogy megnyerje a világ egész zsidóságának közreműködését a zsidó nemzeti otthon felépítésére.

5. szakasz. A mandatárius hatalom felelős érte, hogy Palesztinának egyetlen része sem kerülhet idegen állam hatalma, vagy felügyelete alá.

A hatodik szakasz gondoskodik arról, hogy Palesztina kormánya a zsidók bevándorlását a lehetőség szerint könnyítse meg s tegye lehetővé a zsidók zárt letelepedését a vidéken, lehetőleg az állam tulajdonát képező földterületeken és olyan zónákon, amelyek eddig nem voltak megművelve. A 7. szakasz a palesztinai állampolgárság megszerzésének megkönnyítéséről intézkedik, a 8. szakasz viszont a törökök idejében intézményesített kapituláció felüggesztéséről szól. Külföldiek előjogai és a belföldiek nagyobb szabadsága, a konzuli bírások, a konzuli fokozott védelem megszűnik. A 9. szakasz értelmében a mandatárius felelősséggel tartozik a palesztinai jogrendért, a külföldiek érdekképviseletéért, továbbá a lelki-

ismereti szabadság biztosításáért. A 10. szakasz intézkedik a bűnösök kiszolgáltatásáról a nemzetközi alapelvek tekintetbevételével.

11. szakasz. Palesztina közigazgatási hatóságai tartoznak a békeszerződés 311. §-a értelmében az ország természeti kincsei kiaknázása céljából közmunkákat és üzemeket létrehozni. Olyan földreformot kell elkészítenie, amely megfelel az ország kívánságainak és többek között a zárt letelepítés és a föld intenzív munkáját eösegíti. A közhatalóság a 4. szakaszban említett zsidó képvisellel karöltve megállapodásokat létesíthet a közmunkák és üzemek felállítására és az ország természeti kincseinek kihasználására vonatkozólag, amennyiben ezeket maga a kormány nem vállalta. Ügyelni kell arra, hogy e képviselőket által közvetlenül, vagy közvetett uton elosztott haszonrészek ne haladják túl a tőke megfelelő hozadékát és hogy minden további jövedelem az ország javára fordíttassék.

A 12. szakasz utasításokat tartalmaz a mandatárius számára Palesztina belügyi vonatkozásai tekintetében. Az ő ügye Palesztina polgári számára az országhatáron kívül való tartózkodás idejében diplomáciai és konzuli védelmet nyújtani.

A 13. szakasz a Palesztinában levő szent helyek közjogi biztonságáról szól, míg a 14. szakasz azokról a kötelezettségekről szól, amelyeket vállalnia kell a különböző vallási közületek védelmére alkotott bizottságnak. E bizottság elnökét a népszövetség tanácsa jelöli ki és feladása lesz védelmet nyújtani azon helyek számára, amelyeket bizonyos vallások szenteknek tartanak.

A 15. szakasz a vallási és lelkiismeret-szabadság védelméről intézkedik, míg a 16. szakasz a missziók fölötti ellenőrzésről tartalmaz intézkedéseket. E téren is a legteljesebb szabadságot biztosítja a mandátum. A 17. szakasz az ország fegyveres védelméről gondoskodik, a mandatárius felügyelete mellett. Ez a szakasz feljogosítja a mandatáriust bármikor Palesztina kikötőit, vasutait és országutjait csapatszállításokra, továbbá fűtőanyag és élelmiszer szállításra igénybevenni.

A 18., 19. és 20. szakasz intézkedései közgazdasági jellegűek. Tartalmazza többek között a nemzetközi szerződésekre vonatkozó feltételeket a lőszer és fegyverrel való kereskedelem feltételeit, a posta és távirati ügyeket. A 21. szakasz a régiségeket és műemlékeket védelmezi, míg a 22. szakasz kijelenti, hogy az ország hivatalos nyelve az angol, héber és arab. A 23. szakasz az országban hivatalos érvényvel bíró ünnepnapokról gondoskodik, míg a 24., 25., 26. és 27-ik szakaszok a végrehajtást különböző módokat tartalmaznak.

Családi életetek bensőségét és melegét fokozzátok, ha gyermekeitek jövőjét megalapozó Tarbutnak adományoztok ünnepeitek alkalmával.

Kolozsvártól Jeruzsálemig

— Paneth Herman uteirása — (8)

Az egyik chaluc elvezetett bennünket a földvásárló társaság által a kolozsváriak számára kijelölt telepre: „Ruben Naszra” helység közelébe. Utközben elmondotta, hogy a kevéca munkásai havi nyolc font fizetést kapnak és a tiszta hozadék fejében arányosan osztozkodnak. A számukra kijelölt terület fekvése sík, hasonlít a marosmenti vidékhez két kisebb emelkedéssel. Két turott kútja van, külön vízzel. A talaj minősége elsőrendű. Vöröses, agyagos, homokos, gabonaművelésre nagyon alkalmas telep. A gabona kivitelét nagyon megkönnyíti a közeli, igen jól kiépített országút és a vasút, amelynek Afula állomása nagyobb forgalmi gócponttá fog kialakulni. Az út közelében egy hatvan hetven dunamos nádas van, amelyet azonban nyílt sáncolással két hónap leforgása alatt le lehet csapolni és helyébe a sok mindenre alkalmas eukaliptusz fák lehet ültetni.

A mellette fekvő tizenhatezer dunamos területen most egy arab gazdaság van. Én a magam részéről ezt az utóbbit megfelelőbbnek találtam a mi céljaink szempontjából. Teljesen elhanyagolt terület ugyan, amelyet azonban racionális munkával paradicsommá lehet átala-

kitani. A kitűnő talaj most nyolc-tíz centiméter mélységig valóságos ki van zsarolva, megfelelő trágyázás mellett azonban olyan gabonahozadéka lenne, ami még Palesztinába is párját ritkítaná. A vidék mesésen szép. A távolban kibomlóznak a Zebulon hegy, a kupolás Tabor hegy és a Gilboa körvonalai. A hegyeken túl van Nazareth városa. A közeli „Balfouria” kolónia egy hozzátartozójával beszélünk, aki elmondotta, hogy az arabok itt inkább foglalkoznak állattenyésztéssel és a legfontosabb mezőgazdasági kelleket, a trágyát aránylag olcsón szállítják.

Visszamentünk Jeruzsálembe, ahol január 15-én Winkler Márton kalauzolásával meglátogattuk a „Bet Hamikdas” helyén lévő nagy udvart. A városzerű, kőfalakkal kirakott terület valamikor, a zsidó diésőség idejében a szentély udvara volt és ma is elég tisztán tartják az arabok, akiknek itt két mecsetjük van. A jobboldalon emelkedik „Mikdas Selomo” mecsete, amelyet megnéztünk. Csodás mozaik minden ablaka, oszlopai tiszta, művészi faragású márvány, kisebb tornaik, imahelyeik gyönyörű perzsa szőnyegekkel vannak díszítve. Az arab templomi ütszétet végző emberek nagyon készségesek voltak, megmutatták, hol

imádkozott Mózes, hol Salamon, hol Zakariás prófeta. Nem akartunk mosolyogni a naivságon, amikor hosszú magyarázatokkal kísérve mutatták meg a helyet, ahol Mózes imádkozott. E mecsettel szemben egy másik, sokkal egyszerűbb mohamedán templom emelkedik, a „Bet Hamikdas”. Ide is meghívtak bennünket, de vallásos érzelmű zsidó ide nem látogat el. A várfalak lőréssein nagyszerű kilátás nyílik az olajfák hegyére, ahol Sir Herbert Samuel kormányzó torayos palotája emelkedik és Dávid király fiának, Absalon hercegnek síremlékére. Jobboldalt a Sioa patak kigyózik.

Vasárnap ismét Öttingert kerestük fel, hogy a kolozsvári uchua ügyében értekezzünk vele, de akkor nem volt ideje velünk ez ügyben tárgyalni, mert Weizmann és Sir Alfred Mondot várta hivatalába. A Waad Haacirim palotájából ellátogattunk a zsidó gazdasági muzeumba, ahol rendszeresen és bő gyűjteményben van bemutatva az ország flórája és állatvilága. Külön botanikai kert is mutatja eléggé szemléltetőn az ország mai növényállományát. Innen az erdélyi „kollekt” látogattuk meg. A szegénysorsu talimudisták, akiket meglátogattunk, szivettépőn panaszkodtak amiatt, hogy az erdélyiektől már két év óta nem kaptak segítyt és valósággal éheznek. Megígértük nekik, hogy ha hazajövünk, érdekükben a val-

Mihály

Antones

Dr. M

gesítő bizottól és hivatal elfoglalta. S lysiség jelentés órákban a s

A min utja elsősor függött ösz

kérdés. az nek tekintés resiben az ternel, aki totta ebbe a jövő évi tányosabb akaratát, ügye végr minisztern aki megie vett és a jönni Kold gassa meg kérdésben.

— A r dotta munka pótdó ügyé igaz azokból háromszáz szólnak?

— E jártam. A határozatr zottság fo rülmények rendezni a gárságot ne rázkódtatás elebevágni mondhatom jobban meg vagyonok f nek lesznek ház munká pos és tárg tenni a ház

— Azt az ellenzéki fő veitette a b telésekből?

— Ig ditottam m az ország b lidációja ére nyek letár minden haz választójogi

lásos zsidókná január 19-én mentünk, ahol kolóniátan k Innen egy T mentünk, ahol Az iskola rend nagy az ambic mellett moder

Visszafel föltűnt, hogy haladók üdítés nán az ország téki csappal f számára könn a pompás torn az autóba, a csapat, amely éneklése közb

— Heda leányok felelk — Miért ban? — Kérd — Nem ünnepe van? — És vidám mentek tovább

Mihályi Tivadar miniszter bukaresti utjáról

Antonescu miniszter Kolozsvárra jön — A magyartisztviselők ügye

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Dr. Mihályi Tivadar miniszter, az egységesítő bizottság elnöke ma visszaérkezett Désről és hivatalát már a kora délelőtti órákban elfoglalta. Sok küldöttség és hivatalos személyiség jelent meg a miniszternél, aki a déli órákban a sajtó képviselőit fogadta.

A miniszter kijelentette, hogy bukaresti utja elsősorban a magyar tisztviselők sorsával függött össze.

— Már nagyon körmünkre égett ez a kérdés, amit igen fontos konszolidációs ügynek tekinttem — mondotta — és Bukarestben azonnal eljártam a pénzügyminiszternél, aki a legnagyobb jóindulatot tanúsította ebben az ügyben és kijelentette, hogy a jövő évi költségvetésben a lehető legméltányosabban fogja kifejezésre juttatni azt az akaratát, hogy az esküt tett hivatalnokok ügye végre dülőre jusson. Az igazságügyminiszternél, Antonescu urnál is eljártam, aki megígérte, hogy a magyar rezsimből átvett és átveendő bírák ügyében ide fog jönni Kolozsvárra, hogy a helyszínén hallgassa meg a legmegfelelőbb javaslatokat a kérdésben.

— A miniszter ur tudunkkal — mondotta munkatársunk — a háromszáz százalékos pótdadó ügyében is interveniált Bukarestben. Mi igaz azokból a kedvező hírekből, amelyek a háromszáz százalékos pótdadó felfüggesztéséről szólnak?

— Ebben az ügyben valóban közbenjártam. A felfüggesztést elrendelő miniszteri határozatból épen ma kaptam értesítést. Bizottság fog ideérkezni, amely az összes körülmények latbavetésével egy igyekszik majd rendezni a városi terheket, hogy azok a polgárságot ne tegyék ki nagyobb vagyoni megterhelésnek. Természetesen nem akarok elébe vágni a bizottság határozatainak és nem mondhatom meg, hogy melyik osztályt kell jobban megadóztatni. A könnyen szerzett vagyonok feltétlenül nagyobb megterhelésnek lesznek kitéve, mint azok, amelyeket nehéz munkával gyűjtöttek. Ez alkalommal alapos és tárgyilagos vizsgálat tárgyává fogják tenni a háztulajdonosok memorandumát.

— Azt beszélték, hogy a miniszter ur az ellenzéki föderáció és a kormány között közvetítette a békét. Mi igaz ezekből a híresztelésekből?

— Igaz, hogy a tárgyalásokat én indítottam meg. Nagyon fontosnak tartom az ország belső békéje és mielőbbi konszolidációja érdekében, hogy a fontosabb törvények letárgyalásáig a kormány munkáját minden hazafias párt támogassa. Ha majd a választójogi és agrártörvényt elintézik, akkor

lásos zsidóknál interveniálni fogunk. Szerdán, január 19-én ismét a Vaad Hacirim palotájába mentünk, ahol dr. Rupinnal megtárgyaltuk a kolóniákon létesítendő ipari vállalkozásokat. Innen egy Tachkemoni (mizrahi) iskolába mentünk, ahol a növendékek épen tornáztak. Az iskola rendje példás és meglátszik, hogy nagy az ambíció bennük a vallásos nevelés mellett modern kulturát is adni a növendékeknek.

Visszafelé jövet a Haifa felé vezető uton föltűnt, hogy P. tach Tikvából az országuton haladók üdítésére a vizet a kolóniáról csatornán az országutig vezették és itt egy vízvezetési csappal fölszerelve, az utasok és arra járók számára könnyen hozzáférhetővé tették. Ittunk a pompás forrásvízből és amikor visszamentünk az autóból, a távolban föltűnt egy barnaruhás csapat, amely ütemes lépésekkel, héber nóták éneklése közben jött felénk.

— Hedad, hedad! — kiáltották a fiuk és leányok felénk.

— Miért nem vagytok ilyenkor az iskolában? — kérdeztük.

— Nem tudják, hogy ma chamisa ászár ünnepe van?

— És vidáman, újabb zsidó nótákra gyujtva, mentek tovább.

szabad kezet nyernek a többi pártok és a konszolidáció munkája a szabad kritika mellett még lendületesebb is lehet. A jelen pillanatban azonban más ut a konszolidáció felé nincs, mint az összelátás.

A miniszter az újságírók jelenlétében fogadta Fekete Nagy Bélát, volt helyettes polgármestert, aki a szűkölködő magyar hivatalnokok nevében bejelentette, hogy egy tisztára anyagi segélyezést célzó egyesületet akar létrehozni olyan magyar tisztviselők számára, akik még mindig nem tudtak elhelyezkedni. Nagyon kérte a minisztert, támogassa ezt az akciót, vállalja az egyesület diszelnökségét és istápolja ezzel is a szerencsétlen intellektuellek elhelyezkedési lehetőségeit. A dolgot úgy képzelte, hogy ne csak állami hivatalokba helyeztesse el, hanem főleg ipari és más gazdasági vállalkozásoknál, kiki képzettsége és tehetsége szerint. Fekete Nagy Béla kifejtette még, hogy kívánatosnak tartja az állami ellenőrzést tisztára azért, hogy ezzel is mindenféle gyanút eloszlasson.

Dr. Mihályi miniszter kijelentette, hogy elvileg az ilyen gazdasági tömörülést helyesnek tartja és megígérte, hogy e hó 25-én, amikor ismét Bukarestben lesz, előterjesztést fog tenni a kormánynál.

— Meg vagyok róla győződve, — mondotta a miniszter, — hogy a kormány a legnagyobb jóindulattal viseltetik azon magyar tisztviselők iránt, akik a mai helyzettel számolva a román királyság iránt igaz hűséggel viseltetnek és minden erejükkel az ország javát szolgálni kívánják.

A miniszter legközelebbi bukaresti utja erdélyi folyóúgyek elintézésével kapcsolatos.

A magyar kormány kérése Amerikához

Washington, febr. 16. A magyar kormány a svéd követ közvetítésével azzal a kéréssel fordult az amerikai kormányhoz, hogy a visszavándorlókat a szállítóhajókon állampolgárságuk szerint különítsék el. Tekintettel arra, hogy a hivatalnokok idegenek fölött ellenőrzést a hajókon már nem gyakorolhatnak, a kérésnek nem lesz eredménye.

Anglia kiüríti Mezopotámiát

Lyon, febr. 16. A „Daily Express“ értesülése szerint az angol katonai parancsnokság elrendelte a Mezopotámiában lévő csapatok visszavonását. A Mezopotámiában levő angol haderő parancsot kapott, hogy induljon Indiába.

Tóra előtt adományoztatok a Tarbutra.

Tel Aviv mellett már gödröket ástak, olajfákat ültettek, nyesegettek egy másik intézet, a héber gimnázium növendékei.

A szombati napot Tel Avivban töltöttük, sétával, imával és zsidó intézmények megtekintésével. Másnap átrándultunk Mikve Jiszrael kolóniába, ahol egy footballozás közben halálosan megsebesült diákok temettek nagy gyász pompával. Barátai hatalmas koszorúkat helyeztek az ifju sírjára. A kék-fehér szalagon pedig aranyozott fölhárson ragyogtak héber betűkkel: L'chaverenu . . .

És barátai fölválva vitték az ifju holttestét a tengerparton lévő temetőbe.

Vasárnap nagy sportünnepe volt a tel avivi telepen, ahol az angol katonai zenekar fölválva játszotta többek között a héber és angol himnuszokat.

Szoruló szívvel, de a visszatérés boldogító reményében ültünk másnap, január 25-én vonatra és könnyes szemmel néztük országunk visszafutó földjeit.

A földek mentén zsidó földmivesek intgettek.

A szívünk fájt, amikor az üdvözlést viszoztuk. Irigyeltük őket,

(Vége)

Hirdetmény a bonbeváltásról

Négyszáz bont váltanak be naponta

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A bonok beváltása, mint tegnapi lapunkban közöltük, szombaton reggel megkezdődik. Az első napokban naponta négyszáz bont fognak beváltani, később felemelik ezt a számot hatszázra. A polgármesteri hivatal ahhoz a rendelethez, amelyet a pénzügyi reszort Erdély és Bánát összes beváltóhivatalainak megküldött és amelyet az „Uj Kelet“ már ismertetett, a következőket fűzi hozzá:

„Szombaton a kifizetési műveletek kezdetüket veszik és evvel kapcsolatban a pénzügyigazgató a város polgármesterével egyetértőleg a városi adóhivatal hivatalos helyiségében folyó hó 15-én tartott értekezleten a következő rendszabályokat állapította meg.

1. Mindazoknak a bonjai, kik annak idején — koronáikat valamely clujai beváltóhivatalnál (városi adóhivatal, Albina, Vatra, Economul, Banca Agrara és Banca Centrala bankok) jelentették be beváltás végett, — a városi adóhivatalnál lesznek kifizetve. 2. A kifizetés csakis a tulajdonosok, vagy meghatalmazottjaik kezébe fog történni, akik kötelesek lesznek az átvételnél személyazonosságukat igazolni. Csakis hitelesített (közjegyző, vagy járásbíró-ság által) meghatalmazások fogadtatnak el, melyek vissza fognak tartatni és a fedezeti okmányokhoz lesznek csatolva. 3. Az átvevő a pénz átvételét a bon hátlapján fogja elismerni az állam hivatalos nyelvén.

4. Minden egyes bon tulajdonos, mielőtt bonja kifizetésre kerülne, köteles minden követelhető köztartozását rendezni. Köztartozás alatt értendő minden állami, vagy városi tartozás, mely közigazgatási uton hajtható be. A városi adóhivatal a pénzügyigazgatóság által nyújtandó segítséggel a közönség rendelkezésére fog állani, a kifizetési műveletek tartama alatt mindennap 8—1 és 2—7 óra között. 5. Annak megállapítása végett, hogy a kifizetésre bemutatott bonok tulajdonosai adóznak-e valahol, mindenki köteles a bitokában levő utolsó adóívet, vagy nyugtát bemutatni. Ezek alapján meg fog állapítani, mennyiben van rendben köztartozásaival. Amennyiben nem lesz rendben, az adóhivatal könyvei alapján — tekintetbe véve az esetleges változásokat, valamint a folyamatban lévő adókievetés nyújtotta adatokat — a multa és jelenre járó összegek lefognak vonatni. Minden engedélyezett részletfizetés, vagy időhalasztás a kifizetendő összeg erejéig hatályát veszíti. 6. Mindazok, akik nem Clujban adóznak, köztartozásaikat rendezését azon városi adóhivatal, kir. adóhivatal, vagy községi előljáróság által kiadott adósi, vagy befizetési nyugtával fogják igazolni, ahol adóznak, vagyis ahol köztartozásaikat kifizették. 7. A köztisztviselők — amennyiben csak fizetésük után adóznak — adójukat fizetésükből történt levonását hivatalfőnököknek e célra szolgáló igazolványával fogják igazolni. Amennyiben más jövedelmük, vagy vagyonuk után is adókötelesek, ugyanazon eljárás alá tartoznak, mint más adózók. 8. Aki semmivel sem tudná igazolni, hogy valahol adózott, azonnal a szükséges adatok bevallására köteleztetik és a megállapítandó adóköteles összeg után, összes adói és azok járulékaival azonnal ki lesznek vetve és teljes összegükben vissza fognak tartatni a kifizetésre kerülő bon összegéből; megmaradván a tulajdonosnak joga ahhoz, hogy vélt sérelmét felebhezés útján orvosoltassa. 9. A kifizetések sorrendje előre fog megállapítani és ki fog függesztetni a városi adóhivatal, a városháza és egyéb közhivatalok bejáratára.

Felkérjük végül a tisztelt közönség, hogy bonjaik kifizetése alkalmával legyen szives — a kifizetésre kerülő összeg arányában — jótékonysági jegyeket is venni, melyek a kifizető pénztárnál állnak rendelkezésükre, amelyekből befolyandó összegek szegények és műveletlenek segélyezésére fognak fordítottatni nemzetre, nyelvre és vallásra való tekintet nélkül.

1921. február 16.

Dr. Popp,
primar.

V. Tosa,
director financiar.

A polgármesteri hivataltól kapott értesülésünk szerint a beváltás teljes keresztülvittele harmitec napig fog tartani. A beváltás ellenőrzését két pénzügyi biztos fogja végezni, akik állandóan a beváltóhivatalban tartózkodnak.

Háromnegyedmiliárdos panama a magyar parlament előtt

A Máv szállítási szerződése és Rubinek miniszter — Sándor Pál interpellációja

A magyar nemzetgyűlés egyik legutóbbi ülésén Sándor Pál interpelláció alakjában szóváltette a Máv szállítási szerződésének sokmillió panamáját. Sándor Pál beszédéből adjuk az alábbi részleteket:

Sándor Pál: A keresztény nemzeti kurzust — ugymond — a legszebb indokkal állították fel kitűnő emberek, de kufárok elrontották.

Meszó Zoltán: Sándor Pál védi a keresztény kurzust, akkor én kimegyek.

Sándor Pál: A keresztény nemzeti irányzat meg volt, amióta Magyarország fennáll és meg is lesz mindig. De ha nem tudjuk megakadályozni, hogy egyesek milliókat keressenek az állam kasszájából, akkor minden hiába.

Megállapítom, hogy az állam abban az üzletben, amelynek kapcsán interpellátok, háromnegyedmiliárdal károsult.

Hogy kik voltak könnyelműek, ledérek, hibásak, azt kideríteni a kormány kötelessége.

A keresztény kurzust támadom-e akkor, amikor támadom Biedermann-t és Wolffot? Háromszáz vagy háromezer olyan zsidó van, aki teletömi a zsebét és emiatt a háromszáz vagy háromezer miatt szenved sok százezer ember.

Attérek a szerződésre, amelyet a Máv. a Biedermann-céggel kötött. Biedermann bécsi cég, amelynek itt is van fiókja. A másik szereplője a szerződésnek a Wolff-koncern, amely a Biedermann-cég hátamögött áll.

A Biedermann bécsi cég a szállító, a Wolff koncern adja a hitelt. A pénzt Berlinben utalják ki a Biedermann cég fuvarlevél ellenében kapja meg a összeget. Ismerteti a szerződés egyes pontjait. Az első, amit kifogásol, az, hogy az árak márkában vannak feltüntetve. Ez rettenetes hiba volt, mert például a mai árfolyam mellett, árfolyamkülönbözetben négyszázmillió koronát tesz ki az összeg, amit a magyar állam ráfizet. Ez borzasztó hiba, ezt Korányi pénzügyminiszternek meg kellett volna akadályozni. Hogyha elfogadom Hegedüs pénzügyminiszternek azt a jóslását, hogy nagy pénzhiány lesz és valutánk értéke emelkedni fog, ezzel szemben is áll az, hogy a német nép dolgos, a német nép helyzete jobb, mint a mienk és a német márká értéke még jobban fog emelkedni és ez esetben még nagyobb lesz az árfolyamkülönbözet, még nagyobb lesz a kár, amit az állam szenved.

A szerződés szerint a magyar gyárosokat kizárták a szállítástól.

Pedig a kormánynak nincs joga drágábban vásárolni külföldön, mint amennyiért itt lehet. Hiszen a magyar gyáros és kereskedő nagy adókat fizet. Én életemben nem láttam még olyan magyar szerződést, ahol a magyar gyarost kizárták volna a szállítástól.

Nagyon érdekes a szállítási határidő is, mert ki van kötve, hogy az árukat három hónaponként kell szállítani, de a szállítónak joga van olyan árukat szállítani a háromhavi részletben, amilyeneket ő akar. Az államvasut sem kauciót, sem pónalét nem kötött ki, mind össze annyit, hogy joga van felmondani, ha a cég kilenc hónap alatt nem szállít. Egy biztosítéka van az államvasutnak arra, hogy a cég szállítani fog: a magas ár.

Viharos közbekiáltások a többség részéről.

Sándor Pál: Biedermann, amikor majd adót kell fizetni, akkor bécsi cég lesz, ha szállításra kerül a sor, akkor majd magyar lesz. Bemutat egy levelet, amelyben a Biedermann és Társa cég 3950 márkáért ajánl rugóacélt egy magáncégnek és két nappal később ugyanez a Biedermann cég a magyar államnak ugyan ezt a rugóacélt 4600 márkáért ajánlotta. Félkiáltások: Ki volt a miniszter? Sándor Pál: Rubinek Gyula! Tudok róla, hogy küldöttség ment Lipták államtitkárhoz, aki amikor meghallotta a szerződést, az asztalra csapott és

azt mondta hogy: „a legnagyobb disznóság, ha megcsinálják“.

A szerződést autón hozták a parlamentbe, Lipták megakartta akadályozni, de Rubinek aláírta.

Egy olyan tételt, például, melynek 3570 korona volt az egységára, 12.000 koronáért vásároltak meg. Feltétlenül szabadná kell tenni a kereskedelmet és a kivételes protekciókat meg kell szüntetni, hogy elejét vehessük az állam ilyen nagymértékű megkárosításának.

Rubinek Gyula válaszolt a támadásokra, amelyeknek hátterében szerinte Echhardt Tibor külügyminiszteri tanácsos (Horthy sógora) áll, aki Patak nevű emberrel helyeztette el ezeket a cikkeket. Ezt a Patakot még Friedrich küldte hozzá miniszterelnök korában, miután Friedrichnek nagy szívességeket tett az ellene emelt panamavádak elsimítása érdekében. Ezért Friedrich protezsálta Patakot háromezer vagon széna kivitele engedélyéhez, amelyet meg is adott. Ez a Patak, aki lopásért el is volt ítélve, támadja őt de a háttérben mások vannak.

Hegyeshalmi Lajos kereskedelmi miniszter is válaszolt a panamavádra és védelmébe vette a szerződést, amely szerinte előnyös. Beismerte, hogy versenytárgyalást nem tartottak, a hazai ipart nem kérdezték meg, de az ugyse tudott volna szállítani. Nem szabad a kormány terhére írni, hogy a márká emelkedett s remélni lehet, hogy a korona is emelkedni fog és akkor a Máv. jó üzletet csinált. Támadja Sándor Pált és a következőket mondja:

— Sajnálom, hogy ilyen tisztá és tisztességes ügyetlet így peritaktál a sajtó és az érdekvéviselők egy része, ez nem lehet más, mint egy nagy kirohanás a keresztény irányzat ellen.

Sándor Pál: Jó keresztény a Biedermann. (Derülttség.)

Hegyeshalmi Lajos: Én magam minden tisztességes zsidóval hajlandó vagyok az állam részére üzleteket kötni. Sándor Pál képviselő ur, ugy látszik, hogy a sajtót fajtát is megtámadja, csak azért, hogy üssön egyet a keresztény és nemzeti irányzaton.

Sándor Pál: Nekem nincs más fajom, mint a magyar.

Hegyeshalmi Lajos: Máskor azonban fajrokonait erős védelmébe veszi.

Hegyeshalmi Lajos: A gyanu árnyéka sem fér ehhez az üzlethez, épen ezért szükségesnek tartja, hogy megemlékezzék az államvasutak üzletvezetőségéről, amely olyan munkát végzett, amelyet még kevesen végeztek. Tudja, hogy miért támadták Keleti Dénest, a Máv. elnökét. Azért, mert gerinces és elszánt zászlóvivője a keresztény irányzatnak. Kéri a Házat, hogy a választ vegye tudomásul.

A ház tudomásul is veszi a választ.

Stere tanár mandátuma

Bukarest, febr. 17. Ma minisztertanács volt, amely egyes pénzügyi javaslatokon kívül Stere professzor megválasztásával is foglalkozott. Steret tudniillik annak idején árulónak deklarálták s most valószínű, hogy Sterének meg fogják tiltani, hogy a kamarába belépjen.

Az amerikai bevándorlás korlátozása

Washington, febr. 16 A szenátus bizottsága foglalkozott a bevándorlás korlátozására vonatkozó törvényjavaslatl. E javaslat az Amerikában élő idegen alattvalók létszámát veszi alapul és az egyes államok alattvalóinak hat százalékát engedi be az országba. A szenátus bizottsága a javaslatot elfogadásra ajánlotta. A bevándorlási tilalom április elsején lép életbe és tizenöt hónapra érvényes.

Sopron Magyarországa

Bécs, febr. 16. (Az Új Kelet tud.) Budapesti jelentés szerint a nyugatmagyarországi kérdés valószínűleg olyan megoldást nyer, hogy Sopron Magyarország birtokában maradjon, aminek ellenében Magyarország messziremenő gazdasági kötelezettségeket vállal magára.

PISZPUS

Valami Hofbauer nevű németországi asszimiláns röpiratot irt arról, hogy zsidó faj és zsidó nemzet nem létezik. Nincs ebben semmi csodálatos. Hogy miért nincs? Mert náluk ez már megszokott dolog. Ha egy elszázi német franciává vedlik, vagy ha egy irból angol lesz, ugy ezt a maga nevében, a maga felelősségére teszi és eszébe sem jut azt mondani, hogy nem létezik német, vagy ir nemzet. De ha a zsidó tagadja meg fajtáját és más néphe akar besurranni, nem elégzik meg a pusztá tényel, hogy ő, a maga részéről nem akar többé zsidó lenni, hanem kiabálni kezd, hogy tulajdonképen nincs is zsidó faj és zavarában elszakítja az egész zsidó népet. A rajta kapott bűnös esztelen kapkodása ez, aki egyre hajtogatja, hogy nem lopott, nem lopott, de a kezében ott szorongatja a lopott holmit. A magáteltagadó zsidó is képn hordja fajtája bélyegét s ezért érzi az ellenállhatatlan kényszert, hogy letagadja az egész faj létezését.

*

(—) „Az utolsó zsidó“ címmel és jelleggel Polnay báró tüntette ki Sándor Pált egy újságpolemia alkalmából. Utolsó zsidó: de nem ugy, mint az utolsó mohikán, kivésző fajanak utolsó sarja, hanem meglevő fajanak minőségre és jellemre nézve utolsó tagja — ez ennek a díjmentesen adományozott címnek tartalma. A története pedig, hogy Polnay felpanaszolta az egyik államtitkárnak, hogy olyan galíciai zsidókat is kitoloncolnak Magyarországból, akik még a háboru előtt költöztek be. Az államtitkár erre azt válaszolta, hogy a galíciaiak kitoloncolását elsősorban a zsidó vezetők, mint Sándor Pál, szorgalmazzák a legjobban. „Utolsó zsidók ezek“ — fakadt ki Polnay, aki pedig maga sem büszke még az elsőségre sem, ha az mint zsidót éri őt. Sándor Pál nem provokálta Polnayt, bizonyára abból az érthető okból, mert nem vette magára a sértést, hiszen a parlamentben hangosan vágta egy miniszter fejéhez, hogy „nekem csak egy fajom van: a magyar.“ Ez lehet valószínűleg az oka, amiért nem vette magára a súlyos sértést és nem provokálta Polnayt, de ezzel akarta bizonyára provokálni — a zsidóságot. A megsértett zsidóság sem kap azonban kardjához, hanem mindössze eszébe jut annak a miniszternek az esete, aki mikor panaszolták neki, hogy az utolsó vasuti kocsi nagyon ráz, kiadta a parancsot, hogy kapcsolják le minden vonatról az utolsó kocsit. A zsidóság sem kívánna egyebet, mint lekapcsolatni magáról ezt az — utolsó zsidót. Ha ezt csak ugy lehetne.

*

(—) A monokli viselése ellen bocsátott ki Severs porosz belügyminiszter szigorú rendeletet alárendeltjeihez. A monoklinak, vagy ahogy a rendelet mondja „eingläser“nek viselését legtöbb esetben nem az egyik szem hibás volta okozja meg, hanem bizonyos arisztokratikus megjelenés keltésének célzata. Ennek pedig a demokratikus Németországban nincs helye — itéli halálra a monoklit a szigorú Severs. De tovább is megy. Elrendeli, hogy mindazok a tisztviselők, akik ragaszkodnak a monokli viseléséhez és azt látóképességük fogyatékoságával indokolják, tartoznak magukat orvosi vizsgálat alá vetni és annak eredményéhez képest esetleg rendelkezési állományba való helyezésükre kell hivatalos uton javaslatot tenni. Németországban — amint ez a rendelet is mutatja — mindent komolyan vesznek. A háboru is így vették. A demokráciával sinosenek másképen. És ma már a monoklinál tartanak. Egész biztos tehát, hogy tul vannak már annak prédikálásán, hogy a demokráciában jobban kell dolgozni és jobban kell egymás jogait tiszteletben tartani. A monokli elvetése ugyan nem jelenti még a belső lelkületnek: az urfioskodásnak, a racsoló előkelősökdésnek, a gögösségnek megváltozását, de ezen az elültott monoklin keresztül mégis valahogyan tisztában és közelebbről látjuk az újraépülő demokratikus Németországot.

A Tóra előtt emlékezzetek meg a Tarbutról. A Tarbut a mi mozgalmunk gerince, mert az új jövőt készíti elő.

Az antan

Berlin, febr. 17. Mindig a párisi lalkozik. A lap vaslatokat, de tően azt írják, a párisi határo Briand, donba. Egy pá a francia min konferenciát a fognak-e majd ezt felelte:

— Term kijelenthetem, eljárás t-kinte

Viviani a kamara magat

Viviani — tel many tudára, dékanysegre n

Olaszorsz zaiok ellen kö

mérétei arra nagykövet-t, h

nál. A kormány esodálkozását sajtószabadság akadályozni.

Sir Auc nagykövet már amerikai korm kormány állás Ezzel kapcsol mondotta:

— Amer a lefegyverzes közreműködők hozzájárulunk

Megalakult N

— A

A „Nagy írja: Az a egész Erdély alatt zászlaja több párthivé lomban is. Vá zsidóságnak ez rachi“, ez az vativ, szigorua thodoxokat öle

geket, kik héb életmódjuk ré csoportot alko dalmi mozgalm

Az a mo nista jelszóva Mizrachival ell megszerzésé a zsidó mozga a liberalizmus jében, az assz ságtól nagy m

A mozga is szerepel, kik aktiv részt vett esendben indu nuár végén tö adtak ki komu lom már a vá foglalkoztatja

tebát az alaku

Hogy az tagok jelenlé nagy nyilvános tárgyalások, rőtön megalat fog kezdeni ug

A megal de egy-két hét tenni, amikorá is elintézés

és az Erdélyi vári központja jeződnek.

Életün Magunknak adunk

Az antant ragaszkodik a párisi határozatokhoz

— Az Új Kelet tudósítójától. —

Berlin, febr. 16. Az angol s jto még mindig a párisi konferencia határozataival foglalkozik. A lapok ismertetik a német ellenjavaslatokat, de ezek kommentárjában egyöntetűen azt írják, hogy az antant ragaszkodni fog a párisi határozatokhoz.

Briand, a közeli napokban érkezik Londonba. Egy párisi lap munkatársa megkérdezte a francia miniszterelnöktől, hogy a londoni konferenciát megelőzően a szövetségesek külön fognak-e majd tárgyalni. Briand válaszában ezt felelte:

— Természetesen tárgyalni fogunk, de kijelenthetem, hogy a konferencián követendő eljárás tekintetében már teljesen egyetértünk.

Viviani a „Petit Parisien“-ban a francia kamara magatartásáról ír. A kamara — írja Viviani — teljes határozottsággal adta a kormány tudtára, hogy Franciaország több engedékenységre nem hajlandó.

Olaszországban a sajtó a párisi határozatok ellen közli támadásokat. E támadások méretei urra készítették Rodet, a római angol nagykövett, hogy tiltakozzon az olasz kormányal. A kormány a tiltakozást visszautasította és csodálkozását fejezte ki azon, hogy Anglia a sajtószabadság megnyilatkozását meg akarja akadályozni.

Sir Auckland Geddes washingtoni angol nagykövet már visszatért Washingtonba. Az amerikai kormány elé terjesztette a londoni kormány álláspontját a lefegyverzés kérdésében. Ezzel kapcsolatban Harding a következőket mondotta:

— Amerika mindent el fog követni, hogy a lefegyverzés keresztülvitelének biztosításában közreműködjék. Az ilyen tervhez máris hozzájárulunk.

Megalakult Nagyváradon a cionista szervezet

— Az Új Kelet tudósítójától. —

A „Nagyvár di Napló“ ma reggeli száma írja: Az a zsidó nemzeti mozgalom, mely egész Erdély zsidóságát aránylag rövid idő alatt zászlaja alá tömörítette, úgy látszik, mind több pártvivő talál a várad zsidó társadalomban is. Váradon már egy éve van ugyan a zsidóságnak egy nemzeti szervezete, a „Mizrachi“, ez azonban szinte kizárólag a konzervatív, szigorúan valászerkölcsi alapon álló orthodoxokat öleli föl, ama zsidó társadalmi rétegeket, kik hébernyelvű kulturájuk és rituális életmódjuk révén mindig is bizonyos különálló csoportot alkottak és Várad politikai és társadalmi mozgalmaiban nem is nagyon vettek részt.

Az a mozgalom, amely kimondottan cionista jelszóval most bontogatja zászlaját a Mizrachival ellentétben, éppen azon tömegek megszervezését tűzte ki feladatául, kik ezideig a zsidó mozgalomtól távol állottak, kik bizva a liberalizmus és a demokrácia megváltó erejében, az asszimiláció útjára léptek és a zsidóságtól nagy mértékben eltávolodtak.

A mozgalomban állítólag olyanoknak neve is szerepel, kik a régi Várad politikai életében aktív részt vettek. A mozgalom a legnagyobb esendben indult meg. A szervező bizottság január végén történt megalakulásáról nem is adtak ki kommunikét, mindazonáltal a mozgalom már a város társadalmának széles rétegét foglalkoztatja. Nagy érdeklődéssel tekintenek tehát az alakuló közgyűlés elé.

Hogy az alakulás zárt körben kizárólag a tagok jelenlétében történik e, vagy pedig a nagy nyilvánosság előtt, arról most folynak a tárgyalások, bár kétségtelen, hogy a szervezet rögtön megalakulása után széleskörű agitációt fog kezdeni egy a zsidóságon belül, mint kívülről.

A megalakulás terminusa is kétségtelen, de egy-két héten belül föltétlenül meg fog történni, amikorára egyrészt a technikai kérdések is elintézését nyernek, másrészt a Mizrachival és az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári központjával folytatott tárgyalások is befejeződnek.

Életünk gyermekeinkben teljesül. Magunknak a tunk, ha a Tarbutnak adunk

HIREK

Az ÚJ KELET telefonjai:

Szerkesztőség:	977
Kiadóhivatal:	844
Zs. N. Sz.	558

A vonatról és a kerekek elé dobott kavicsról

Neveletlen gyermekek, sunyi megbujással odatesznek a robogó vonat elé egy ökölnyi kődarabot és azt hiszik, hogy kisiklatják a hatalmasan előretörő gépet. Szabad-e nevetni ilyenkor az éretlen gyerekész gonoszkodó nagyotkarsán. — vagy talán megremüljön az ember, hogy hátha mégis kisiklik a vonat? Sem az egyiket, sem a másikat. Egy orvossága van csak a dolognak: az éretlen, neveletlen, rosszindulatu kölyköket alaposan elnadrágnálni, hogy máskor ne is támadhasson ilyen gonoszkodó gondolatuk. Mert bármennyire is veszélytelen a vágató vonat részére az eléje dobott kavics, a gyerekész, ösztönös gonosszággal, komolyan gondolja a kisiklatást, és nem az eredmény, hanem a gonosz indulat az, melynek további kifejlődését meg kell előzni.

Nagyváradon február 16-án, szerdán, cionista ünnepség volt. Az ünnepség műsorán a kolozsvári központ kiküldöttjei is szerepeltek. Csak a műsoron. Mert hétfőn távirat jött Szebenből, hogy az ünnepség, technikai okokból vasárnapra halasztódott. Szerdán délután aztán telefontelefonon érkezett, a szebeniek érdeklődtek, hogy mi van a központi kiküldöttjeikkel. — mert még nem érkeztek meg. Kisült, hogy a távirat misztifikáció volt, az ünnepély változatlanul szerdán tartották meg teljes sikerrel, a hamis táviratot azonban, a cionista eszme térhódításától való félelmükben, gonoszkodó csalásra velemedett néhány névtelen adta föl, hogy ilyen módon megakadályozzák a központi kiküldöttjeik megérkezését. Neveletlen gyermekek, sunyi megbujással odavesztették a robogó gyorsvonat elé egy ökölnyi kődarabot és azt hitték, hogy kisiklatják a hatalmasan előretörő gépet.

Eddig azokról az ünnepségekről szoktam megemlékezni, melyeken résztvettem. Most szinte kizárólag az alkalom, hogy olyanról írjak, melyről lemaradtam. És érdemes róla írni, és érdemes a következtetéseket levonni. Milyen hatalmas, milyen mindent átölelő és az egész ország zsidóságát magába foglaló, magába egységesítő szervezkedésé vált itt Erdélyben a zsidó nemzeti mozgalom, — ez a tanulsága a napról napra megtartott cionista ünnepségeknek és négygyűléseknek, melyeken mindenütt és elsősorban a központ kiküldöttjeit akarják hallani. Milyen hatalmas, milyen egyedülálló és létének pusztá tényével is lenyűgöző erejű a mi mozgalomunk, hogy azok a néhányan is, akiknek értelmellen, vagy fajuktól elfajozott, vagy tán csak gondolkodásra lusta termékkellen lelke még mindig ellentáll a nemzeti újjáébredés mindent megtermékenyítő tavaszának, hogy ezek a kevesek is, csak sunyi, neveletlen, gonoszkodó gyereksínyekkel mernek életjelt adni magukról. Ez a tanulsága a szebeni távirathamisításnak. Mert jól értjük meg. Ha a kavicsdobáló gyerek erősebbnek tudná magát az előretörő lokomotivnál, akkor valószínűleg fejfel szaladna neki, hogy futását megállítsa. De éretlen ésszel is tudja, érzi, hogy a robogó vonat menthetetlenül legázolja, izekre tépi, ha eléje veti magát, és a nagy, a legyőzhetetlenül előretörő erővel szembea érzett tehetetlensége, komisz, gonoszkodó, ártani akaró, de ártani nem tudó ködöbáltsába tör ki.

Milyen nagy, milyen lenyűgöző lehet a mi erőnk, hogy ez a pszichológiai folyamat ilyen lépéssről lépésre konstatalható. És erőnk nagyszerű tudata mellett, milyen kacagtató semmivé törpül az éretlen gyerekek sunyi csínyvetése. Bizony, a zsidó nemzeti újjáébredés, az örök cionista gondolat mint valami hatalmas iramban rohanó gőzgép, föltartoz-

hatatlanul halad előre, az eléje dobott kavicsok porrá mállanak kerekei alatt és jaj annak aki fejével szalad neki. Ha a távirathamisítók csak erről akartak bizonyosságot szerezni, — ezt megkapták. Ha csak saját erőtlenségük tudatára akartak jönni, — ezt is elérték. De én úgy hiszem, egyiket sem akarták. Közönséges, neveletlen, éretlen gyerekek voltak ezek, akiken nevetni pezagógiai okból nem szabad, bosszankodni nem méltó, és csak egyetlen eszközzel lehet jövődő viselkedésükről gondoskodni: a neveletlen gyerekeket sarokbaállítani. g. j.

— A királyné darabja Amerikában. A New York Herald szerint Collin Clements, aki Romániából Párisba utazott, most utban van New York felé, ahol rendezni fogja az „Ilderin“ előadását, melynek Mária királyné mellett társszerzője. Clements, akinek darabjait nagy sikerrel adta egy new-yorki színház, két évvel ezelőtt jött Romániába az amerikai segélybizottsággal. Az „Ilderin“ tündérajáték tavasszal kerül előadásra New-Yorkban és Mária királyné reméli, hogy akkor New Yorkba utazhatik a premierre. A tantiém öt illettő részét a hadiárvának szánta.

— A francia konzulátus hivatalos órái. A kolozsvári francia konzulátus, amelynek a Mátyás tér 16. számú házában vannak az órái, délelőtt tiztől—izenegyig tartja hivatalos óráját, és ekkor láttaozza a Franciaországba szülő utleveleket. Délután háromtól—négyig csak sürgős esetekben fogad.

— Sir Mond és Weizmann bucsuja Palesztinától. Jeruzsálemből jelentik: A zsidó várositanács a bucsuzó Sir Alfred Mond és Weizmann tanár tisztelőtére bankettet rendezett, amelyen Palesztina minden előkelősége megjelent. Az asztalfőn David Jellyn, Jeruzsálem helyettes polgármestere ült, aki egy ünnepélyes beszéd során felkérte Sir Alfred Mondot, hogy tolmácsolja Lloyd George előtt a palesztinai zsidóság mélyen átértett háláját. Sir Alfred Mond hosszú angol beszédében válszolt, amelyet héber nyelven fejezett be. Kifejtette, hogy a Balfour deklarációt ma már semmi néven nevezendő ellenpropaganda nem fogja megváltoztatni. Palesztinának csupa hűségű cionista hivei vannak, akiket remélhetőleg nem fog egy ilyenfajta propaganda céljuktól eltántorítani. Beszédének héber részében kijelentette, hogy az Economical Councilből igen sok kedvező eredményt vár. Dr. Weizmann emelkedett azután szólásra és azt mondotta, hogy a zsidó nép tartozik a legmesszebbmenő áldozatokhoz a nagy ügyért. Amint az angol háboruban nem járt erőteljes férfi katonai kasiruha nélkül, úgy nem járhat zsidó, aki nem áldoz saját nemzetéért.

— Az Erdélyi Képzőművészeti Szalon tárlata iránt a legnagyobb érdeklődés mutatkozik. A tárlat anyaga már együtt van, s a mennyire az előjelekből ítéltetünk, ezen Erdélynek és kapcsolt részeinek minden nevesebb művésze jelen lesz. Méltó feltűnést fognak kelteni a most először bemutatandó keramit szobrok és grafikai munkák, a Párisba származott ifju művésznemzedék munkái, továbbá a különböző festő mesteriskoták kollektív alkotásai. A tárlat 23-án nyílik meg a nagy közönség számára és már az első napon áruba bocsátják a képeket. A kiállítás egy hónapig marad nyitva, azután Bukarestbe szállítják. A rendező bizottság elhatározta, hogy az 5 leies belépti díjon kívül, a diákság és munkásság részére olcsó jegyeket fog kibocsátani. A tiszta jövedelmet egy itt felállítandó művészház részére használják fel és ugyancsak terbe van véve egy állandó művészbolt felállítása is, hogy ezáltal megakadályozzák a művészek kizsákmányolását.

— A gyulafehérvári zsidó gimnázisták egyik lelkes diák kezdeményezésére elhatározták, hogy ezentul a szombat délutáni diák istentiszteleten a Tóra előtt zsebpénzükből tehetségük szerint adományozni fognak, de kizárólag az Erec Ji-zrael újjáépítési alapra.

— Háboru utáni nyugalom. Prágából jelentik: A csehszlovák köztársaság a monarchia tábornokai közül 222-t vett át és ezek legnagyobb részét a honvédelmi miniszterium nyugdíjazta.

— **Dr. Mátyás Lajos temetése.** Ma délután volt a fiatalon elhunyt dr. Mátyás Lajos orvos temetése Kolozsvár társadalmának és művészvilágának óriási részvételével. Dr. Mátyás Lajos alig néhány esztendője szerelte meg orvosi oklevelét, de kedves egyénisége és kötelességtudása révén csatátlan tiszteletet és megbecsülést szerzett nevének. A gyászháznál dr. Eisler Mátyás főrabbi bucsuztatta a tragikus végű fiatal orvost.

— **Közéleti szövetkezetek alakulnak.** A városi tanács már régebben foglalkozik szálal a tervvel, hogy a közéleti szövetkezeteket a békés állapotoknak megfelelően fogja intézni és a jelenleg működő közéleti szövetkezeteket csak mint ellenőrző szerv fog megmaradni. Valószínűleg két három fogyasztási szövetkezet létesítenek, amelyek egyelőre csak azért nem alakulhatnak meg, mert a még mindig meglévő pénzhány miatt kétséges, vajon jegyezzenek-e elegendő részvényt.

— **A baptisták ügye.** A baptisták ügyében újabb az a fordulat állott be, hogy Hosszu főjegyző, aki dolgukat intézi, három hónapra engedélyezte az istentiszteletek tartását. A végleges döntést ebben az ügyben a belügyminisztérium fogja meghozni.

— **Februárra elég lisztje van a városnak.** A polgármesteri hivatalból kapott értesülésünk szerint, februárra a pékek elegendő liszttel rendelkeznek. Hosszu főjegyző újabb ismét negyven vagon gabonát rendelt Oromániában és ezzel biztosította a márciusi szükséglet fedezését is.

— **Népkönyvtár Kolozsváron.** Bukarestből jelentik: A munkügyi miniszter elhatározta, hogy Kolozsvárt népkönyvtárt állít fel az egyetemi könyvtár épületében. Az egyetemi könyvtár a munkások nem látogathatják, mert a munkaidő végeztével már zárva van s így a tervezett népkönyvtár, amely az esti órákban áll majd rendelkezésre az érdeklődőknek, valóban hízogató lesz.

— **Az erkölcsötlen filmek ellen.** Bukarestből közlik: A mozgóképszínházak ellenőrző bizottsága tegnap ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy betiltják a demoralizáló filmeket és a nevelő hatású filmeket fogják az egész országban propagandaszerűleg előadni.

— **Zsidó menház-ápitvány.** Berger Dezső gyáros felesége és Glück Edit a napokban igen értékes alapítványt tett a Gyulafehérvári zsidó hitközségnek. Közös tulajdonukban lévő házukat nagy telekkel zsidó-menház céljaira adományozták. Az alapítványi levél szerint az intézményt teljesen a célnak megfelelő átalakítással és berendezéssel kárhozza meg a hitközség.

— **A szilágycsehi „Mirjam” leányegylet kulturdelutája.** Február 12-én nívós kulturdelutánt rendezett a szilágycsehi „Mirjam” zsidó jótékony-leányegylet. A kulturdelutánon Lévy Ica, Lichtmann Gizike, Dávidovics Etelka, Klein Bertalan és Dávid Manó szerepeltek. Az előadás végén Fried Szilvit megválasztották az egylet ellenőrévé.

— **A zsidó munkanélküliek Londonban.** Londonból jelentik: A zsidó munkáslap vezetősége nemrégiben konferenciát hívott egybe, amelyben igen sok angol munkáslap vezető is résztvet. A tanácskozások tárgya a zsidó munkanélküliek helyzetének megvitatása volt. A konferencia elhatározta, hogy azokat azt embereket, akiknek foglalkozásuk van, felszólítják, hogy jövedelmük egy részét adják át a munkanélkülieknek. Elhatározták továbbá azt is, hogy különböző szövetkezeti vállalkozásokat teremtenek, ahol lehetőleg elhelyezik a munkanélkülieket.

— **Idegen diákok a párisi egyetemén.** Párisból jelentik: Az egyetem különböző fakultásaira az 1921. évre ezerkilencszázhetvenegy idegen hallgató iratkozott be. Elmaradtak a németek és az osztrákok. 1914-ben háromezerkétszázötven volt a külföldi diákok száma.

— **Amerikában lefoglalják a szeszitalokat szállító idegen hajókat.** Az Egyesült-Államok igazságügyminisztere a napokban rendeletet adott ki, amelyben elrendeli, hogy az amerikai kikötőbe befutó és szeszitalokat szállító idegen hajókat, tekintetel a szesztilalomra, foglalják le.

— **A likvidáló-bizottság elindult Budapesten.** Leonard Pankerow a „Romania” napilap igazgatója a Magyarországi likvidáló román bizottság sajtófőnöke, Vasile Vlaicu, az Agrár Bank cégvezetője, a likvidáló-bizottság főtitkára és dr. Boeru Ioan ma délután Tövisen át Magyarországra utazott. Tövisen találkozni fognak a bizottság többi Bukarestből jövő tagjával, akikkel együtt fogják folytatni útjukat Budapesten.

— **Házasságszédőgő letartóztatott artista.** Budapestről jelentik, hogy a rendőrség letartóztatta Kmosko Miklós cirkuszszokót, akit házasságszédéssel, valamint többmillió csalással vádolnak.

— **Veszélyben a kertem.** A mai napon a posta a következő szomorú tartalmu levelet hozta nekem a Zsidó Nemzeti Alap erdélyi részhiatalától:

„Tisztelettel értesítjük, hogy hivatalunknál az Ön részére kertet indítottak meg, melyre eddig 365 lei folyt be. A hiányzó 635 lei mielőbbi beküldését kérjük, miután március 1-től kezdve az olajfák egységárai 150 százalékkal emelkednek, s így, ha a jelzett időig az Ön kerje befejezést nem nyerne, úgy az már csak a felemelt árakkal történhetne meg, ami a befejezést, illetőleg a diploma kiadását valószínűleg lényegesen kitolná.”

Ebből az értesítésből megtudtam első sorban, hogy egy kert „indult meg” részemre, ami legalább is azzal a csodával határos, mint mikor Shakespeare drámájában „megindul” a birnami erdő. De a szegény embert az ág is huzza, hát még egy egész kert. Nem volt elég eddig a sok gond, adósság, most ez a félbemaradt kert is a nyakamba szakadt.

De hogyan is állunk ezzel a kerttel? A kertet tudtom és megkérdésem nélkül titkos tisztelőim (azért titkosok, mert nyíltan mindenki szégyenlené, hogy engem tisztel) szereztek nekem. Ha nyertek kártyán, befizettek egyszerűen egy fát és könnyítettek a lelkiismeretükön, ha valamelyik ideáljuk születésnapjára száz leiert virágot kellett volna venniük, illettek nevére a kertemben egy fát és megakarítottak kilencven leit. Szóval ők mindenképpen jól jártak ezzel a kerttel, a vesztes én vagyok, akinek most nyakamba szakadt 635 lei adósság.

A megtiszteltetésből ez mégis sok! Nem is hagyom abba a dolgot, hanem ezután felszólítom őket, hogy ha megindították ezt az olajfalavinát, hát állítsák is meg, illetve fejezzék be. Itt a ritka alkalom, március elsejéig még potomon olesón lehet, utána másfélszer olyan drága. Ne késlekedjenek tehát hölgyeim! Ha ezt nem teszik, utasítsák legalább a fahivatalt, hogy ne kérje a különbözetet tőlem, hanem inkább az eddig befizetett összeget is utalja vissza — nekem. (d. s.)

— **Kizárás a prágai építőiparban.** Prágából jelentik: Az építőipari vállalkozók tegnapi értekezlete elhatározta, hogy a bérharcnak általános kizárással vet véget.

— **Házasság.** Gross Sándor Zsidó, eljegyezte Kardos Erzsikét. (Minden külön értesítés helyett).

Grünfeld Henrik Lupány és Meuzer Regina Temesvár, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

— **Felhívás.** A „hősök kápolnája” kolozsvári bizottsága felkéri mindazokat az intézeteket, bankokat, magánosokat, akiknél a hősök kápolnája részére gyűjtőlevelek vannak, a zárszámadások megejtése céljából szolgáltatassák azokat be haladéktalanul 1921 március 1-ig a Reg. 16 Inf. h. — Mindazok a kereskedők és vállalkozók, kiknek még ki nem egyenlített követelések van, jelentkezzenek okmányokkal 1921 március elsején délelőtt 9 órakor a Servicul religios Capela eroilor (Hősök kápolnája) Reg. 16 Inf. volt Honvéd-utca 15 szám alatt.

*Fischer úvegáruház Mátyás-tér 13. Telefon: 1002. Mindennemű tveg, porcelán, engross, en-detail. Grafikai műintézet SZIDON JÓZSEF Lugos (Bánát). Elsőrangú igitagár, litográfia, kő- és könyvnyomda. Művészeti kivitelű plakátok, rőplapok, címkekészítések, nyomtatványok készítése.

*Az Európa kávéház átalakítását befejezték. Főnyesen berendezett külön termek állanak a közönség rendelkezésére. Minden ünnepen és vasárnap szimfonikus zene, hétköznapi estéken cigányzene szószoktatja a vendégeket. Figyelmes kiszolgálás, kintő meleg és hideg-ételek, legolcsóbb árak.

— **A zsidó kisebbségek védelme a népszövetségben.** Genfből jelentik: A genti zsidó küldöttek elnöke beszélgést folytatott Mr. Colbannal a népszövetség kisebbségek védelmére alakult bizottságának elnökével. A beszélgetés során konkrét javaslatok is merültek fel a zsidó kisebbségek védelmére.

— **A zsidó menekülők Oroszországban.** Párisból jelentik: Ukrajnából több zsidó menekülő érkezett Napolyba és más kikötővárosba. A szerencsétlenek rettenetes nyomorban élnek.

— **Elsüllyesztett német csatahajó.** Lon-onból jelentik: A Baden nevű német csatahajót a Vigut szigetek közelében elsüllyesztették.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

M. Simon, Marosvásárhely. Következtetési nem mindenütt találunk. De hogy a végső ponton mennyire egyetértünk önnel, annak bizonyosságát itt közöljük szőszertint lelevélnek egy részét. Természetesen a nevek elhagyásával. . . Erdély magyar irodalmi köreinek csöndes nyugalmat furcsa kis botrány verte föl a minap. Egy marosvásárhelyi zsidó asszony alaposan megréftalt egy kolozsvári szépirodalmi lapot. Beküldött egy magakészítette verset, azzal, hogy Ady Endrénének eddig ismeretlen költeménye, melynek eredeti kéziratát az ő birtokában van. A szépirodalmi lap, az óvatossági szabályok betartása mellett ugyan, — de enyhén szólva bedőlt a rossz tréfának — és leközölte az eddig ismeretlen Ady verset. Persze a turpisság kisült és volt nagy erkölcsi fölháborodás a szépirodalmi lap tájékán. Megértjük, hiszen a rászedett hiszékeny utólagos megöstelkedése bujt meg a nagy erkölcsi felháborodás alatt. Az irodalmi ítélet csalhatatlanságairól kisült, hogy még se olyan csalhatatlanok — és hiába: a nevetés fáj. De a felháborodók, a kegyeletsértést látók között ott láttuk, a Berde Máriaakat és Avarffy Elekeket is. Ezeknek fölháborodása már nem személyi motívumokon alapszik és ha ezek látnak kegyeletsértést az Ady-tréfában, akkor ezen már érdemes elgondoltni. Hányszor ütök már tréftát nagy emberek és martirok műveiből, egyéniségéből és életéből? A magyar Karintnyk hányszor gunyolták ki a magyar Adykat és magyar Arany Jánosok, kacagó keserűségükben hányszor fricskáltak le nagyidai cigányok ribilliójává, a legnagyobb magyar szabadságharcot is? És ki látott ebben kegyeletsértést. Akár keserűsügből, akár pajzán jókedvből született is a tréfa. És mi zsidók is, hányszor csufoljuk ki a magunk élő és halott nagyságainkat, gnyvos, maró, jellegzetesen zsidó szatirával — és ki látta kegyeletsértést benne? És mégis, az Ady-botrányban mi is a Berde Máriaakkal és Avarffy Elekekkel érzünk, mi is kegyeletsértést látunk benne. Mert örök emberi szabály az a Cyranói mondás, hogy magamat kigunyolom ha kell, de másoktól ezt nem tűröm el. A marosvásárhelyi zsidó asszony azt hitte, hogy ő magyar és hogy szabad néki a magyar Ady nevével és emlékével rossz tréftát csinálni. A Berde Máriaák fölháborodása, talán tudtukon és akarattukon kívül rábizonyít, hogy a zsidó asszonyban, bármily megtévesztőben ügyes Ady-verseket is tudjon írni, bármennyire magyar legyen is a nyelve, gondolkodása és műveltsége, — még a tréfája is, ösztönszerűleg a kegyeletsértőt, az idegent, a zsidót látják. És így van ez rendjén. Ha zsidó embernek már olyan nagyon tréfálkodó kedve van, tréfálja meg Jehuda-Hallóvi emlékét, — lehetőleg héber nyelven.”

Barissianus Dós. Szives figyelmeztetését köszönjük, de nem foglalkozunk bővebben az esettel.

H. Andor, Fogaras. A piros-zöld antisemita jelvény ügyében nincs ok újabb igazságszolgáltatásra, hiszen ön írja, hogy megtörtént. Az, hogy elégtételt egy asszimiláns zsidó vett, nem baj, sőt azt mutatja, hogy az asszimilánsokból se vészett még ki minden zsidó érzés. A beküldött versek egyelőre gyöngök.

K. Szerény, Szatmár. Nagyon kedves dolog, mikor egy tizenhatéves kisleány a halálról és tulvilágról elmélkedik. De higgye el, a fiataloságot sokkal okosabban is kilehet használni. Nagyon örülünk, ha megírja, hogy tagja-e a szatmári cionista leányegyesületnek és részt vesz-e a cionista munkában. Mert egy gyűjtött sékel még mindig többet ér, mint száz gyöngé vers.

E. Jeremiás, Gyergyószentmiklós. Eddigi működését levele nélkül is ismertük. Propozícióit zsidó szerint, az általános anyagi helyzetre való tekintettel sajnós, nem fogadhatjuk el.

W. Ernő, Prága. Hová gondol! Itt még mindig a régi rend áll fenn.

W. Aharon. Mindkettő gyöngé.

KO

Mit

jelentik: A losan, hogy ban Román fában és kő lenére a kiv egyes adato képest term megfelelő h haladást m első három gabonát. A tengerre es tona. A szá portot hát 283.000 ton tonnat vitt tett ki a k millió tonna szág, Görög elajat Egyip és Csehszlo

Felt

mán—osz get. Bukare kereskedelm osztrák—ro részének a Ebből a táv milyen intéz vonatkozik

Expo

kiában. P miniszter be terjeszt be adónak viss január elsej összes expo mint üveg, ben csak ak huszszázalék

A tea viteli váu rium expo- vastakságig vastagságnál meg köbmét áru) a szám

A ma bályozása. delmi forgal mányakció korlátozó n lesz. A korz zatal elvben az árucikkek általános tila minden kétsé cikkek, min luxusautomó kereskedelem hogy mit szá tilalmi jegyz fogja azokat rülmények k áru nem le hozatala m Ugyanilyen e A kivitel is s több korlátoz kiviteli szab azok a cikke kiviteléhez e a jegyzékbe bad lesz.

A vala ménye Ma tik: Hegedüs rendelte a M helyeken leté 20% erejét papírok alatt két érti, am előtti Magyar Fiume kivete számit. A k több mint eg ből vett érte hat milliárd van a banko

KÖZGAZDASÁG

Mult évi kivitelünk. Bukarestből jelentik: A közelmúltban tették közzé hivatalosan, hogy az elmúlt év első kilenc hónapjában Románia mennyit exportált gabonában, fában és kőolajban. A szállítási nehézségek ellenére a kivitel lassu javulása észlelhető. Az egyes adatok a háboru előtti évek adataihoz képest természetesen csekélyek, de az 1919. megfelelő hónapjaihoz viszonyítva jelentékeny haladást mutatnak. Exportáltunk a mult év első háromnegyed részében 338 000 tonna gabonát. A kivitelből legnagyobb mennyiség a tengerre esik, 473 000 tonna é. árpára 415 000 tonna. A szállítási akadályok legjobban a faexportot hátráltatták, az 1918. évi kivitel 283 000 tonnájával szemben mindössze 33 000 tonnát vittünk ki. Kőolajban 181 000 tonnát tett ki a kivitel, szemben a békeidők egy-millió tonna kivitelével. Fat főképen Olaszország, Görögország, Anglia és Belgium felé, kőolajat Egyiptom, Franciaország, Olaszország és Csehszlovákia felé szállítottunk.

Felfüggesztették részben a román-osztrák kereskedelmi egyezséget. Bukaresti távirat jelenti, hogy az ipar és kereskedelmi miniszter felfüggesztette az osztrák-román kereskedelmi szerződés egy részének alkalmazását hat havi időtartamra. Ebből a táviratból nem tűnik ki még, hogy milyen intézkedésekre, vagy mely árucikkekre vonatkozik ez a felfüggesztés.

Export nyereség-dé Csehszlovákiában. Prágából jelentik: Anglis pénzügyminiszter bejelentette, hogy törvényjavaslatot terjeszt be az export nyereségadóról. Az új adónak visszamenőleges hatálya lesz 1920. január elsejéig. Az adót nem fogják kivetni az összes exportügyletekre, csak egyes árucikkekre, mint üveg, porcellán stb. Az export nyereségben csak akkor részesedik az állam, ha az huszszázalékot meghalad.

A fenyőgömbfa és tégladonga kiviteli váma. A kereskedelemügyi miniszterium export-bizottsága a fenyőgömbfára 20 cm. vastagságig 45 lei és 20 centiméteren felüli vastagságnál 70 lei kiviteli vámot állapított meg köbméterenként a dongánál pedig (kész áru) a számla 22 százalékát.

A magyar külkereskedelem szabályozása. Budapestről jelentik: A kereskedelmi forgalom felszabadozására irányuló kormánykötő folytatása a kivitel és a behozatalt korlátozó rendelkezések újabb szabályozása lesz. A kormány álláspontja az, hogy a behozatalt elvben szabaddá teendő és csak azoknak az árucikkeknek a behozatalt kell továbbra is általános tilalommal lehetetlenné tenni, amelyek minden kétséget kizáróan nélkülözhetetlen fenyőüzési-cikkek, mint például parfüm, ékszer, műtárgy, luxusautó, prém, szőnyeg, stb. És hogy a kereskedelem teljesen tisztában legyen azzal, hogy mit szabad behozni, a kormány behozatalt tilalmi jegyzéket fog kiadni, amely tartalmazni fogja azokat a cikkeket, amelyeket semmi körülmények között sem szabad behozni. Amely áru nem lesz ebben a jegyzékben, annak behozatala minden korlátozás nélkül szabad. Ugyanígy elv alapján rendezik a kivitel is. A kivitel is szabad lesz. Azonban e tekintetben több korlátozás szükséges, a pénzügyminiszter kiviteli szabad jegyzéket fog kiadni, amelyben azok a cikkek lesznek felsorolva, amelyeknek kiviteléhez engedély szükséges. Amely áru nincs a jegyzékben, annak kivitelét korlátozani szabad lesz.

A valutapapírok zárolásának eredménye Magyarországon. Budapestről jelentik: Hegedüs pénzügyminiszter a napokban elrendelte a Magyarországon bankokban és más helyeken letétbe helyezett külföldi értékpapírok 20% erejéig való zárolását. Külföldi értékpapírok alatt a rendelet azokat az értékpapírokat érti, amelyek vállalati székhelye a háboru előtti Magyarország területén kívül esik. Csak Fiume kivétel és ebben az esetben külföldnek számít. A külföldi értékpapírok vagyonváltóságát több mint egy milliárdra becsülik. Bankkörökből vett értesülésünk szerint Magyarországon hat milliárd korona értékű külföldi értékpapír van a bankokkal elhelyezve.

A munkanélküliség Angliában. Londontól jelentik: Az angol munkaügyi hivatal jelentése szerint január hónapban a nyilvánterített munkanélküliek száma 927 ezerre emelkedett. Csak január hónapban 197 ezerrel növekedett meg a munkanélküliek serege. Megjegyzendő, hogy ebben a kimutatásban nem szerepelnek azok a munkások, akik bár nagyon redukált munkaidő mellett, de mégis dolgoznak. Hogy milyen rohamos mértékben növekszik a munkanélküliség, mutatja az az adat, hogy míg mult év szeptember elején alig érte el a háromszázazretet, addig az év végén 859 ezerre emelkedett a számuk. Ezek között 570 ezer volt a férfi, 215 ezer nő, 35 000 a fiu és 39 000 a leány munkanélküli. A kormány a munkaidő leszállításával és segélyakciók bevezetésével akar rajtuk segíteni.

Szabad a hangszeráru kereskedelem. A kereskedelemügyi miniszterum legutóbbi rendelete a hangszeráru kereskedelmét teljesen szabaddá tette. A hangszerárukra ezután már csak a rendes vámrendelkezések vonatkoznak.

Valutapiac:

Bukarest, febr. 16. Márka 121—122, leva 86—88, font sterling 260—270, francia frank 505—510, svájci frank 1125—1165, lira 260—265, drachma 470—490, dinár 200—205, dollár 71—72, arany 220—225, züst 3.24¹/₂ osztrák kor. 16¹/₄, magyar kor. 16¹/₄.

Páris, február 16. Bukarest 19¹/₂, London 52¹/₂, New-York 1357, Róma 50¹/₂, Svájc 224¹/₂, Prága —, Berlin 23¹/₄, Hága 468, Aihen —, Brüsszel —, Madrid —, Bécs 3¹/₄, Budapest —, Hollandia —.

Zürich febr. 16. Bukarest 860, Berlin 1032¹/₂, Amsterdam —, Newyork 603—, London 2363, Páris 4460, Milan —, Koppenhága 111, Stockholm 136, Krisztiana 103¹/₂, Prága 790, Budapest 117¹/₂, Zágráb 425, Varsó 80, Bécs 145, osztrák korona —, Brüsszel —.

Prága, febr. 16. Lei 108³/₄, dinár 201, márka 131¹/₄, leva 90³/₄, svájci frank 1278¹/₂, norvég korona 1384¹/₂, dán korona 1434¹/₂, svéd korona 1744¹/₂, lira 277, francia frank 563¹/₂, font sterling 301, dollár 75¹/₄, osztr. kor. 10-95, holland for. —, belga frank —, lengyel marka 823—.

Bécs, febr. 16. Lei 935, dinár —, dollár 670, francia frank 4750, svájci frank 11100, dán korona 123¹/₄, jugoszl. kor. 1832, norvég korona 119³/₄, svéd korona 150—, szokol 862, magyar korona 127¹/₂, leva 810, lira 2462¹/₂, márka 1154, lengyel marka 83-10, font sterling 2630, rubel 315—.

•SZÍNHÁZ•

Magyar Nemzeti Színház Heti műsor:

Péntek: Cigánygrófnő. (Operette újd. 10 edszer.) Utána: Jefremova Hudák Julia táncművésznő fellépése új műsorral. (Méréskelten emelt helyárakkal.)

Szombat d. u. 4 órakor: Betyárszerelm. (Rendkívüli mozi-előadás igen olcsó helyárakkal. Főszereplők: Berky Lili, Gömöri Vilma, Várkonyi Mihály, Táray, Dezséri Gyula.)

Szombat este: Esti csillag. Utána: Jefremova Hudák Julia fellépése. (Előadás kezdetén a nézőtérre vezetők ajtókat bezárják. Méréskelten emelt helyárakkal.)

Vasárnap d. u.: Csárdáskirálynő. (82-edszer. Mérsékelt helyárakkal. V. Hegyi Lili vendégjátékával.)

Vasárnap este: Liliomfi. (Ünnepi előadás Szentgyörgyi István születésének 80-ik évfordulóján. Mérsékelt emelt helyárakkal.)

Hétfő: Csizmadia, mint kisérlet. (Szentgyörgyi István fellépésével. Utána: Jefremova Hudák Julia utolsó fellépése. Mérsékelt emelt helyárakkal.)

A színházi iroda hírei:

Hudák Julia Olyan nagy az érdeklődés a Hudák Julia fellépéséről, aminő csak a legszenzációsabb színházi események előtt tapasztalható. Pénteken este kezdi meg fellépését a világhírű primaballerina és pedig a „Cigánygrófnő” előadása után. Szombaton az eredeti műsor megváltoztatásával, a Bretán új operájának, az „Esti csillag”-nak lesz a második előadása s utána fog Hudák Julia fellépni. Hétfőn pedig a „Csizmadia, mint kisérlet” kerül színpadra, Szentgyörgyi Istvánnal s a népszínmű előadása után fogjuk láthatni Hudák Juliát.

Csárdáskirálynő — délután. Vasárnap délután 3 órakor 82-ik előadása lesz a legnagyobb sikerű magyar operette-üjdonságok egyikének, a „Csárdáskirálynő”-nek. A főszerepeket Hegyi Lili, Hori Ildi, Berki, Sümegi. Leóvey fogják játszani. Az előadást mérsékelt helyárakkal tartják meg.

Szerdán: Liliomfi. A „Liliomfi” vasárnap esti előadására minden jegy már napok előtt elfogyott, a pénztárt pedig tömegesen ostromolják jegyekért. Ezért az igazgatóság a jövő hét szerdai estéjére újra kitzítte előadásra a „Liliomfi”-t.

A mozgók műsora:

Reszkető izgalommal, hallatlan érdeklődéssel, nagyszerű, látványos felvételekkel — még a feliratok is szenzációsak — indul meg szombaton, 19-étől Tih Minh. Fantasztikus az az érdeklődés, mely végig kísérté ezt az igazán rekordot ért detektív-szenzáció s bizonyos, hogy Kolozsvár is azt a meglepetést és tünteménys sikert fogja kelteni, amit, ott, hol eddig előadták. Az előadások kezdete 3, 5, 7 és 9 óra lesz. A filmet Kolozsvárt csak egyetlen alkalommal és csak az Egyetem mozgó játsza. — **Femina,** az olasz mesterszenzációk között fogalomvá vált egy időben. Mint ahogy a Quo vadisről mindenki tudta, hogy mi ez a film is a legnagyobb események egyikét jelentette. Az Urániában legközelebb színpadon. — **Cœur Dame,** a Szivkirálynő különös címe alatt az Apolló mozgó a jövő héten szenzációt mutat be! Addig is hétfőig csak az Apollóban láthat a Golgota: a külföldi filmgyártás mesterrekordja. — **Ó és Totó szemtelenségei** az Egyetem mozgó gyermekelőadásán, vasárnap délelőtt 10 kor kezdődnek. Összesen négy Ó és Totó kép lesz látható. **Az Ősi Abtei titka,** egy kastély rejtelmének különös története. Csak az Uránia játsza hétfőig. Hétfőn premiert tart. Isten veled szerelem... a címe a hétfői premiernek, melyet az Uránia vezetősége, mint a legjobb filmeknek koronáját kötötte le kizárólagos vetítéssel háromnapra.

Főszerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF
Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv. társaság
Szerkesztőség: Calea Reg. Ferdinand [volt Ferenc József-ut.] 40.
Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.

Az Uj Kelet előfizetési árai:

Égész évre 380—L. Negyed évre... 100—L.
Fél évre... 200—L. Egy hóra... 40—L.

Egyes szám ára helyben, vidéken és pályaudvarokon 150 L.
Hirdetéseket milliméteres díjszabás szerint veszel fel a kiadóhivatal.

A kiadóhivatal közleménye: Tisztelettel kérjük helyi és vidéki t. előfizetőinket, hogy a lap késedelmes kézbesítését kiadóhivatalunknál jelentésük be, hogy a gyors és pontos kézbesítés iránt intézkedhessünk.

Olcsóbb lett a kóser hus

A M lom-utca 3. szám alatti **húscsarnok és Szalámigvár R. T.**, valamint a Széchenyi-t. 37. sz. alatti **Lebovics Testvérek** mészárszékében az **I. oszt. marha hus kg.-ként lei 12.—**
Növendék-hus kg.-ként lei 10.—

ELŐRENEDŰ TŰZIFA

aprítva 31- és waggontételekben, valamint mindenféle építő, asztalosáru és építkezési anyag olcsó áron kapható

Holder Miksa fatermelő

Kemény Gábor-utca 17. sz. alatt, a vasúti állomással szemben lévő fatermepén. 542

Zenekedvelők figyelmébe!!!

Leuujában megjelent zsidó kották:

Hatikwah	ára 10.— lei
A Dud le	15.— „
Dos heilige Rikud'i	5.— „
Chastele	5.— „
Fischalech kojfen	3.— „
Klipp klapp	5.— „
Cheschojn Zedek	5.— „
Der Schikur	8.— „
Tief in Weidele	8.— „
Der Fodim	5.— „
1120 Ja chaj Lili ha Amal	5.— „

Kaphatók: A Zs. N. Sz. Könyvnyomtatásában Cluj, Szentlélek-utca 1/a.

Csomagolásra

alkalmas makulatura papir kapható: a kiadóhivatalban, Szentlélek-utca 1/a. sz.

APROHIRDETÉSEK

Egy szó ára 1 lot. Vastagabb betűvel 2 lot. Legkisebb apróhirdetés ára 10 lot.

Épületfa- és deszka- anyag raktár önálló vezetében jártas egyén állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 455-I

Nőtlen fogorvos vagy vizsgálófogtechnikus havi 8-10.000 lei tiszta jövedelemmel azonnali foglalkozást nyerhet vidéki városban. Cím a kiadóhivatalban. 457-I

Nagyforgalmu vidéki városban, ahol adóhivatal, főszolgabíró, járásbíró, pénzügyigazgatóság van egyedülálló óras- és ékszerész üzlet kivándorlás miatt berendezéssel és áruval vagy azok nélkül, azonnal vagy május 1-re átadó. Cím a kiadóhivatalban. 456-I

Jobb izlésnek megfelelő varrónő jutányos árban női ruhák varrását vállalja. Rudolf ut 32. 461-I

Szerény igényű urinő hutorozott lakást keres. Szíves megheréseket — „Szerény” je igére a kiadóhivatalba.

Jobb iparos-szegéd különb-járatu hutorozott szobát keres. Cím a kiadóhivatalban.

Buchwald Sándor óras és ékszerész, Uránia palota. Cal. Reg. Ferd. 35. főtört aranyt és ezüstöt, napi áron veszek. 1033

Dacia (volt Paunonia) Szatu-Mare, Szatu-árnemeti szálló, étterem, kávéház az előkelő közönség találkozó helye. 992

Hajnál Áruház Uri- és női divat különlegességek, selymek, szövetek stb. téli-árak nagyraktára. Calea Reg. Ferd. No. 2. (v. Wesselényi Miklósi-utca)

Rottmann Károly és Társai R.-T.
TIMISOARA. Szesz-szabadraktár. Szeszdenaturálótelep. Szilvórium és törkölyfőzde. Rum-liqueur- és cognacgyár. Bor-nagykereskedés. : : : :
Bem-utca 14.
Telefonszám 658.

Legújabb bécsi bluzok és pongyolák, gyermekruhák állandó raktáron
POLATSEK BÉLA bluz-áruházban,
592
ahol megrendelésre készítenek Str. Memorandului 13.

Hengerműmalmomat
más elfoglaltság miatt egy 35 lóerős 462-1 nye solajmotorral együtt 14 millió leír eladom. Kedvező fizetési feltételek. Esetleg bérbeadom. **A moor külön is eladó.** A malom teljesen jókarban s jelenleg is üzemben van.
FINKELSTEIN MARCELL
hengerműmalma — Gyertyószentmiklós

HA mindig úde és friss óhajt lenni használja a **Transylvania** által készített kölni vizet. Főlerakat: Rózsa Drogeria Cluj, Kolozsvár, Piata Unirii 26. sz.ám. (Mátyás kir. tér.)

Vétel és eladás
Perzsa szőnyegek, zongorák, Wertheim kasszák — valódi ékszer, egész lakberendezések óriási választékban **Sternbergnél** Nagyvárad, Kishídfő.

MUSSA GYULA hölgy- és színházi fodrász
Legmegbízhatóbb mindennemű hajmunka rendelkezésben, hullott- és vágott haját veszek : : : :
STRADA MEMORANDULUI (VOLT UNIO-UTCA) 10. SZAM

König Miksa szállító **A B A D.**
Indít gyorsáru gyűjtőkocsikat minden irányból, minden irányba fellelőség mellett. 1082

Jeremiás Zsigmond szesz, rum, likőr és cognac gyára
393
Szatmár, Károlyiház.

Spiegel József bor, szeszkereskedelmi és ipari részvénytársaság.
Satu-Mare (Szatmár).
Olcso napi áron állandó nagyraktár. Elsőrendű urasági bortelepekben és szesz italokban. 994

Papirkereskedők figyelmébe!

Is' olajtűzetek, író toll, gombkapocs, tollszár, radirgummi, ceruzák, indógóppapir, Taffetpapir, mappalevélpapir, crepp-papir és hasonló cikkek nagy választékban érkeztek

ERDÉLYI SIMON

rövid-, papir- és norinbergi áruk nagykereskedésébe
Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria No. 37. (volt Beák Ferenc-utca 37. sz.)
645

Cipőárut a legelőnyösebben

HOFFMAN cipőáruházban

vásárolhat 886
Cluj, C. Reg. Ferd. (v. Wesselényi-u.) 19.

„Melissát” kérien, ha finom! cukorkát akar!

Deutsch Testvérek Cluj, Piata Unirii (v. Mátyás király-tér) 26. szállítási vállalat. Gyűjtőkocsi forgalom minden irányban teljes felelőség mellett. 1198 Fuvarevétől felülvizsgálati tized.

Zsákot 1149 **BAVAS DEZSŐ**
Ponyvát **TEMESVÁR**
Zsinegot
Kötélárut Sürgőnycim: Juta Temesvár.
Hevedert Fióküzlet: Lugos.
szállít:

Hirsch és Czodik hőrkereskedő

1195 Szép-utca 2.

FÜGE rizs, kávé 1191
GRAFIT (vaspor)
CÉRNA Mieder és olcsóbb márkák
GÁLICKÓ kapható
LÉB FIVÉREK CLUJ
Piata Mih. Vit. (v. Széchenyi-tér) 8

Tojás festék minden színben, versenyen aluli áron beszerzhető **LUXOR** vegyszeti gyárban
Kolozsvár — (Óvár) Kendi-utca 1. szám

ELSŐ ERDÉLYRÉSZI ROLOZSÁR ÉKSZERÁRUGYÁR

Órák, óraalkatrészek és tornitura nagykereskedés Arany, ezüst áruk nagyban gyártása Arany, ezüst, ötvényező és választó Intézet
Fogászati arany és forrasztó készen kapható

Monogram és betűvésést elvállalunk **ROTH és GOLDBERGER** CAL. REG. FERDINAND 37

1194
Jakab Elek és Társai utódoai
Cluj, P. Mih. Vit. 30 ■ Szesz., rum-, likőr- (volt Széchenyi-tér) ■ gyár, borkereskedés
Telefon 318. Árúítás nagyban és kicsinyben

Kereskedők figyelmébe!

1197
Az Aradi Kötő- és Kötőszövőgyár gyári lerakata

BLATT

KÖTÖTT SZÖVÖTT ÁRUHÁZA
CLUJ, FŐTÉR 13. SZ.

A gyár összes gyártmányai eredeti gyári árban árusítatnak

REFACEREA INDUSTRIALA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Alaptőke 150.000.000 Lei

Részvényjegyzési felhívás

Az ország iparának helyreállításához és kellő továbbfejlesztéshez szükség van egy olyan szervezetre, amely rendelkezik egyrészt az állam befolyásával és tekintélyével, másrészt azonban a magánvállalkozás akciószabadságával és iniciatívájával is bír. Ma, amikor az egyes ipari vállalkozó törekvései a hitel és szállítási nehézségek miatt éri akadályokba ütköznek, magától állott elő egy ilyen szervezeti forma elsőrendű szükségessége. A REFACEREA INDUSTRIALA lesz az az organum, amely hivatásul az ország iparának helyreállítását tűzte ki, elsősorban azért, hogy az iparosokat elölja a szükséges anyagokkal és gépekkel. A REFACEREA INDUSTRIALA az állam állandó és effectív közreműködését egyesíteni fogja a magánvállalkozás iniciatív és szabadabb munkájával; feladatuk tűzte ki a kollektív ellátás megvalósítását, saját szállítmányai révén a forgalom gyors és biztos lebonyolítását és az állam által rendelkezésre bocsátott nyersanyagok szétosztását.

A részvénytársaság alaptőkéje 150.000.000 lei, amely össz gból 50 milliót az áltami hozzájárulás tesz ki. 300.000 darab részvény kerül kibocsátásra 500-500 lei névértékkel.

Az első kibocsátásnál az alapszabályok értelmében 25 millió kerül jegyzésre. A részvényjegyzés a következő sorrendben történik:
a) nagy- és kisiparosok 50%,
b) más alárak 20%,
c) a fennmaradó 50% a szervező pénzügyi és ipari érdekeltségnek tartatik fenn.

A részvénytársaság az 1920. évi június 10-iki 2503. számú rendeletörvény alapján alakult, az alapítási okiratot és az alapszabályokat az illovi törvényesék 15000.833/920. szám alatt bejelentette.

A részvények átruházhatók, kivéve az állam részvényeit, amelyek névre szólók és átruházhatatlanok. Az aláírás alkalmával minden jegyzett részvény után 30%, azaz 150 lei és ehhez alapítási költség eimen 20 lei, összesen részvényenként 170 lei fizetendő be.

A befizetés eszközölhető vagy készpénzben, vagy pedig a koronabeváltás alkalmával kibocsátott 40%-os bonokkal is. Részvényeket jegyezni február 7-től február 28-ig a következő helyeken lehet:

- Banca Marmorosch Blank & Comp S. P. A. Bukarest és összes fiókjai.
- Banca Agricola Bukarest és összes fiókjai.
- Banca De Secont
- Banca Franco-Romana Bukarest és fiókjai
- Banca Centrala pentru industrie si comert CLUJ és fiókjai.
- Banca Albina Sibiu és fiókjai.
- Banca Decomert si Industrie Brasov.
- Cassa De Pastrare Iargul Mures.
- Banca Timisoara de comert si industrie Timisoara.
- Banca Cassa De Pastrare a orasului Timisoara.
- Creditul Technic Bukarest és összes fiókjai.
- Banca Economul Cluj.

A szervező tanács nevében: **N. ZANNE** elnök, a kereskedelmi kamara elnöke, nagypáros, Reclame No. 155
440-1

1173 **Ha Brassóban jár,** ahol állandóan a legjobb minőségű és legolcsóbb saison cikkek vannak készletben **ne mulassza el megtekinteni Klein József és Fia** női- és férfidivatáruházunkat, Brassó, Kolostor-u. 24. R. kath. templommal szemben